



**BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH  
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA  
FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA  
na dan 31.12.2008. godine  
Broj: 18 /09**

**Sarajevo, svibanj 2009. godine**

**MENADŽMENTU  
FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA****NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** za 2008. godinu ( bilance stanja na dan 31. prosinac 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

***Odgovornost rukovodstva***

Rukovodstvo Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvaća: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prijevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

***Odgovornost revizora***

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ( "Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguraju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

***Kvalifikacija:***

- 1. ne može se potvrditi da je preraspodjela sredstava za novčane podrške po županijama izvršena sukladno članku 5. Zakona o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji tj. temeljem procentualnog udjela pojedinih resursa po županijama u ukupnoj proizvodnji ili djelatnosti na nivou FBiH uz uvjet da je u županiji u kojoj se vrši preraspodjela, županijskim proračunom predviđeno učešće županija u podršci pojedinom resursu. Također, sukladno članku 16. Zakona o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji nije uspostavljena centralna baza podataka o svim vrstama novčanih podrški i njihovim korisnicima koju treba da vodi Ministarstvo. (točka 5.2 Izvješća);**

2. nedosljedna primjena članka 28. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu pravovremene izrade i dostavljanja Vladi FBiH Odluke o vrsti, osnovnim kriterijima i načinu ostvarenja novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i pravovremene izrade Naputka za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji nakon usvajanja Odluke od strane Vlade FBiH. Nije pribavljeno mišljenje nadležnih odbora Parlamenta FBiH na prijedlog navedenu Odluku i Naputak kao i na izmjene i dopune istih koje su donošene od strane Vlade FBiH na prijedlog Ministarstva tijekom fiskalne godine. (točka 5.2 Izvješća);
3. obračun i isplata poticaja za tov svinja i tov junadi izvršen je, a da nije u svim slučajevima sukladno Programom utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih u Proračunu FBiH za 2008. godinu i Naputkom za ostvarenje novčanih poticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji osigurana relevantna dokumentacija od strane korisnika poticaja, županijska ministarstva nisu dostavljala kompletne predmete podnosilaca zahtjeva za poticaj, na temelju čega se može potvrditi osnovanost podnesenog zahtjeva za obračun i isplatu poticaja. Također, nisu osigurani vjerodostojni zapisnici o izvršenoj kontroli sa točnim podacima o broju životinja, dodijeljenim ušnim markicama itd. čime bi se moglo potvrditi da je prijavljeni tov stvarno i izvršen. (točka 5.5.1. Izvješća);
4. ne može se potvrditi da je na poziciji Transfera Poticaja u investicione projekte nabave opreme i ulaganja u ostalu infrastrukturu dio iskazanih obveza za isplatu u potpunosti stvoren sukladno Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih u Proračunu FBiH za 2008. godinu i Naputku za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, u dijelu koji se odnosi na osiguranje relevantne dokumentacije kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama odobrene visine poticaja. U revidiranom uzorku nije se mogla potvrditi opravdanost isplate u visini od 147.699 KM. (točka 5.5.1. Izvješća);
5. ne realizirana sredstva u visini od 135.489 KM za „Investicijske projekte koji se financiraju u 2008. godini“, a koji su se trebali realizirati putem Razvojne banke FBiH iskazani su u financijskim izvješćima kao izdaci tekućih transfera što nije sukladno načelu modificiranog nastanka događaja članak 59. Zakona o proračunima u FBiH. (točka 5.5.1. Izvješća);
6. ne može potvrditi da je dio obveza za isplatu Transfera za ruralni razvoj -Podrška područjima sa otežanim uvjetima privređivanja stvoren sukladno Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih u Proračunu FBiH za 2008. godinu usvojenim od strane Vlade FBiH sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Raspodjela sredstava nije izvršena sukladno kriterijima definiranim Naputkom za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji iz razloga što nije osigurana relevantna dokumentacija kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama utvrđene visine poticaja. U revidiranom uzorku nije se mogla potvrditi opravdanost isplate u visini od 79.080 KM. (točka 5.5.1. Izvješća);
7. ne može se potvrditi da je dio obveza za isplatu Transfera poticaja za edukacije stručne skupove, simpozijume, seminare stvoren sukladno Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih u Proračunu FBiH za 2008. godinu i Naputkom za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, iz razloga što nije osigurana relevantna dokumentacija kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama utvrđene visine poticaja. U revidiranom uzorku nije se mogla potvrditi opravdanost isplate u visini od 156.790 KM. (točka 5.5.1. Izvješća);

### **Mišljenje**

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća Federalnog ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obveza na dan 31. prosinca 2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na

taj dan, sukladno sa prihvaćenim okvirom finansijskoga izvješćivanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva tijekom 2008. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima sukladno važećoj zakonskoj regulativi.

Sarajevo: 17.05.2009. godine

**Zamjenik generalnog revizora**

**Branko Kolobarić, dipl. oec.**

**Generalni revizor**

**Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.**

## SADRŽAJ

1.	UVOD .....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME .....	1
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU.....	4
5.	NALAZI I PREPORUKE .....	6
5.1	Sustav internih kontrola.....	6
5.2	Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva.....	7
5.3	Proračun za 2008. godinu.....	9
5.4	Tekući rashodi .....	9
5.4.1	Naknade troškova uposlenih .....	9
5.4.2	Izdaci za materijal i usluge .....	10
5.5	Tekući i kapitalni transferi.....	11
5.5.1	Transfer za poljoprivredu .....	11
5.5.2	Transfer za šumarstvo.....	17
5.5.3	Transfer za veterinarstvo .....	17
5.5.4	Kapitalni transfer za vodoprivredu .....	18
5.6	Razvojni projekti .....	18
5.7	Ostali nalazi.....	19
6.	KOMENTAR .....	21
TABELA BR. 1. ....		1
Izvršenje proračuna Federalnog poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na dan 31.12.2008. godine .....		1

**IZVJEŠĆE**  
**O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA**  
**FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA**  
**za 2008. godinu**

## 1. UVOD

**Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** (u daljem tekstu **Ministarstvo**) formirano je temeljem Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave («Sl. novine FBiH», broj 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06). **Ministarstvo** vrši upravne, stručne, normativno-pravne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH iz oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

U sastavu **Ministarstva** se nalazi i Federalna uprava za šumarstvo, sa sjedištem u Sarajevu, kako je to definirano člankom 11. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji sa utvrđenim brojem uposlenih i opisom poslova.

Unutarnja organizacija i način rada **Ministarstva**, utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji br. 01-02-285/07 od 28.08.2007. godine, na koji je Vlada FBiH svojim aktom V broj: 595/2007 od 28. kolovoza 2007. godine, dala suglasnost.

Radom **Ministarstva** rukovodi ministar i odgovoran je za rad **Ministarstva**. Sredstva za rad **Ministarstva** osiguravaju se u federalnom Proračunu.

Broj uposlenih u **Ministarstvu** na dan 31.12.2008. godine bio je 94. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji predviđen je 181 uposlenik, a 81 odobreno Proračunom FBiH za 2008. godinu.

Sjedište **Ministarstva** je u Sarajevu, u ulici Maršala Tita broj 15.

## 2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finacijska izvješća **Ministarstva** za 2008. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finacijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finacijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li su finacijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazala finacijsko i materijalno stanje **Ministarstva** na dan 31.12.2008. godine, izvršenje Proračuna za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje sukladno važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finacijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i finacijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u periodu od prosinca 2008. godine do travnja 2009. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

## 3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja **Ministarstva** za 2008. godinu konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- *Potrebno je obveze u proračunskoj godini stvarati i evidentirati sukladno raspoloživim sredstvima i instrukcijama Federalnog ministarstva financija, člancima 29. i 31. Zakona o proračunima u FBiH i člancima 7. i 8. Zakona o izvršavanju proračuna FBiH za 2008. godinu.*
- *Poduzeti aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o poljoprivredi u FBiH posebno u dijelu donošenja godišnjeg operativnog programa implementacije poljoprivredne strategije; u dijelu donošenja mjera poljoprivredne politike iz nadležnosti FBiH; ravnomjernog razvoja poljoprivrednih regija i seoskih područja i vršenja nadzora nad provođenjem ovog Zakona.*

- *Potrebno je da se poduzmu adekvatne mjere na usvajanju novog Zakona o novčanim poticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.*
- *Potrebno je dosljedno poštivati članak 5. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu načina planiranja sredstava po županijama uz uvjet da se preraspodjela sredstava po županijama vrši temeljem procentualnog udjela pojedinih resursa po županijama u ukupnoj proizvodnji ili djelatnosti na nivou FBiH i ako je u županiji u kojoj se vrši preraspodjela, županijskim proračunom predviđeno učešće županije u podršci pojedinom resursu.*
- *Posebno je potrebno da Ministarstvo poduzme adekvatne aktivnosti kako bi se od strane županijskih ministarstava dosljedno poštivale odredbe Zakona o novčanim poticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, što bi omogućilo Ministarstvu dosljednu primjenu istog kao i podzakonskih propisa iz ove oblasti.*
- *Potrebno je sukladno članku 28. Zakona dostaviti Vladi FBiH Odluku na usvajanje Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava i Naputak za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji te osigurati mišljenje odbora Parlamenta FBiH na iste.*
- *Dosljedno primjenjivati usvojeni Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava i Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, posebno u dijelu pravovremenog dostavljanja kompletne dokumentacije i realizacije sredstava do utvrđenih kvota od strane županijskih ministarstava.*
- *Potrebno je u slučaju objektivnih okolnosti dosljedno primjenjivati članak 6. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu načina preusmjeravanja utvrđenih kvota iz oblasti u oblast .*
- *Potrebno je sukladno članku 16. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji osigurati centralnu bazu podataka o svim vrstama novčanih podrški i njihovim korisnicima.*
- *Potrebno je putem nadležnih institucija i organa dodatno pokrenuti aktivnosti vezano za usklađivanje Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji sa postojećom zakonskom regulativom, u dijelu vršenja inspekcijskog nadzora, obzirom da su isti poslovi utvrđeni u okviru nadležnosti Federalne uprave za inspekcijske poslove.*
- *Potrebno je donesene interne procedure dosljedno primjenjivati i kontinuirano dograđivati u cilju osiguranja primjene postojećih zakonskih propisa.*
- *Potrebno je sukladno Pravilniku o internoj kontroli osigurati nadgledanje provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura, radi predlaganja mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka kao i dogradnje istog u dijelu utvrđivanja postupaka procjene rizika i nadgledanja kod tekućih i kapitalnih transfera.*
- *Potrebno je poslove i zadatke dane temeljem Zakona o šumama u nadležnost Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva definirati Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva.*
- *Potrebno je u suradnji sa Federalnom upravnom inspekcijom i županijskim inspekcijama osigurati dosljednu primjenu Zakona o duhanu, posebno u dijelu vršenja nadzora nad provođenjem istog kao i provedbenih propisa koji tretiraju proizvodnju i obradu sirovog duhana u listu, a isplatu poticaja vršiti na temelju relevantne dokumentacije Također, sa navedenim institucijama potrebno je osigurati i dosljednu primjenu Naputka za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu poticaja proizvodnje svježeg kravljeg mlijeka.*
- *Potrebno je u suradnji sa županijskim ministarstvima osigurati dosljednu primjenu Zakona o novčanim poticajima, Programa utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih proračunom FBiH kao i Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji posebno u dijelu pravovremene prijave tova, kontrole od strane Poljoprivredne savjetodavne službe, kako bi se isplata novčanih poticaja vršila za stvarno izvršeni tov.*
- *Potrebno je u suradnji sa županijskim ministarstvima osigurati dosljednu primjenu Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu osiguranja relevantne dokumentacije, kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama odobrene visine*



*poticaja. Povjerenstvo za ocjenu investicionih projekata tijekom rada treba da osigura dosljednu primjenu Poslovnika o radu Povjerenstva kao i Operativnog nputka za rad povjerenstva. Prije donošenja odluke o dodjeli poticaja potrebno je izvršiti cjelovit nadzor, a isplatu izvršiti samo temeljem valjane dokumentacije koja potvrđuje stvarno ulaganje.*

- *Potrebno je sukladno usvojenom Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđen proračunom FBiH sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu, kao i potpisanim Protokolom sa Razvojnou bankom FBiH poduzeti aktivnosti u dijelu povrata neutrošenih sredstava po osnovu realizacije investicionih projekata koji se financiraju u 2008. godini putem Razvojne banke FBiH.*
- *Potrebno je da Povjerenstvo dosljedno primjenjuje doneseni Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, Poslovnik o radu povjerenstva kao i Operativni naputak za rad povjerenstva za investicione projekte.*
- *Potrebno je da se sukladno zaključenim ugovorima sa korisnicima poticaja izrade Stručnih projekata poduzmu aktivnosti u dijelu dostave izvješća o realizaciji ugovora i dokaze o namjenskom utrošku sredstava prema potpisanim ugovorima posebno za projekte koji su sukladno Programu utroška sredstava trebali biti realizirani u 2008. godini. Također, potrebno je da se osigura način praćenja realizacije projekata posebno onih koji prelaze iz jedne proračunske godine u drugu.*
- *Potrebno je kod dodjele Poticaja ruralni razvoj dosljedno primjenjivati Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a Programom poticaja poticati samo ono što je ovim Zakonom definirano uz prethodno jasno utvrđene kriterije za visinu poticaja. Također, je potrebno dosljedno primjenjivati Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji posebno u dijelu isplata poticaja samo temeljem relevantne dokumentacije.*
- *Potrebno je kod dodjele Poticaja edukacija, stručnih skupova, seminara, sajмова i rezerve dosljedno primjenjivati Naputak o ostvarenju novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kao i Smjernice i kriterije za ostvarivanje novčanih podrški za edukacije, stručne skupove, simpozijume, seminare i sajmove, organiziranje poljoprivrednika i pomoć stručnom obrazovanju.*
- *Potrebno je osigurati nadzor o namjenskom utrošku sredstava poticaja za investicione projekte u visini do 10.000 KM, koji su dodijeljeni krajem 2007. godine.*
- *Potrebno je ponovo izvršiti uvid u dokumentaciju vezano za zaključivanje ugovora o dodjeli sredstava za poticaj staklenika u proračunskoj 2006. godine, korisnika poticaja koji nisu u utvrđenom roku dostavili izvješća o utrošku sredstava, utvrditi opravdanost zaključivanja aneksa ugovora zaključenih u 2008. godini i sukladno utvrđenom poduzeti adekvatne aktivnosti.*
- *Potrebno je da se poduzmu aktivnosti kako bi se Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele „Transfer novoj organizaciji za upravljanje šumarstvom“ donio u razumnom roku i poduzele aktivnosti na pravovremenoj realizaciji istog, posebno u dijelu doznačavanja sredstava, podnošenju izvješća o utrošku istih i vršenju nadzora, a u cilju efikasnog korištenja sredstava ostvarenih po osnovu naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma i ostalih naknada.*
- *Dosljedno primjenjivati potpisane ugovore sa krajnjim korisnicima sredstava u dijelu poštivanja utvrđenih rokova realizacije ugovorenih poslova, kao i podnošenja izvješća o namjenskom utrošku sredstava.*
- *Potrebno je kod Transfera za veterinu dosljedno primjenjivati potpisane ugovore sa krajnjim korisnicima sredstava i u istim utvrditi rokove realizacije ugovorenih poslova kao i podnošenja izvješća o utrošku sredstava.*
- *Potrebno je da se sa „Agencijom za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo i „Agencijom za vodno područje Jadranskog mora“ Mostar utvrdi način realizacije sklopljenih ugovora u 2008. godini, obzirom da sredstva nisu pravovremeno doznačena.*





- *Potrebno je da se nastavi praćenje realizacije projekata po ugovoru sklopljenim sa „Agencijom za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo i „Agencijom za vodno područje Jadranskog mora“ Mostar iz 2007. godine, a koji nisu okončani u 2008. godini.*
- *Potrebno je poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju nadležnosti Ministarstva temeljem relevantne dokumentacije, vezane za implementaciju razvojno-investicionih projekata, kako bi isto sukladno Uredbi o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH, ispunilo svoju ulogu u dijelu koji se odnosi na koordinaciju, praćenje i izvješćivanje o realizaciji projekata, iz oblasti poljoprivrede.*
- *Potrebno je izvješćivanje o utrošku sredstava razvojno-investicionih projekata vršiti sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna FBiH, ostalim propisima i aktima donesenim od strane nadležnih institucija.*
- *Preporučuje se kod uvođenja prekovremenog rada sukladno Zakonu o radu i vlastitim internim aktom uspostaviti adekvatnu evidenciju.*
- *Dosljedna primjena Odluke o načinu obrazovanja i visini naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe, posebno u dijelu obrazovanja povjerenstava za poslove koji su utvrđeni opisom radnih mjesta definiranih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.*
- *Potrebno je da Ministarstvo preispita opravdanost isplate naknada uposlenicima za rad u povjerenstvima za poslove koji su im u opisu radnog mjesta ili Sektora, utvrđeni Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.*
- *Službene automobile koristiti sukladno Pravilniku o načinu korištenja službenih vozila u dijelu sačinjavanja tromjesečnih izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži sa podacima o potrošnji maziva, auto guma i popravkama na vozilu. Vršiti mjesečnu kontrolu utroška goriva sukladno Normativu za potrošnju goriva za putnička motorna vozila.*
- *Ugovore o djelu zaključivati sukladno zakonskim propisima koji reguliraju navedenu oblast, a isplate vršiti uz prethodno dostavljena izvješća o izvršenim uslugama.*

#### 4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.GODINU

Ministarstvo nije postúpilo po danim preporukama koje se odnose na:

- dosljedno poštivanje odredbe Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu planiranja sredstava za ove namjene. Poduzimanje aktivnosti kako bi se od strane županijskih ministarstava dosljedno poštivale odredbe naprijed navedenog Zakona, što bi omogućilo Federalnom Ministarstvu dosljednu primjenu istog, kao i podzakonskih propisa iz ove oblasti;
- sukladno zakonski utvrđenom roku dostavljanje Vladi FBiH Odluku na usvajanje Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava i Naputka za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji te osiguranje mišljenja odbora Parlamenta FBiH na iste;
- dosljednu primjenu članka 6. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu načina preusmjeravanja utvrđenih kvota iz oblasti u oblast;
- pokretanje aktivnosti vezano za usklađivanje Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji sa postojećom zakonskom regulativom, u dijelu vršenja inspeksijskog nadzora, obzirom da su isti poslovi utvrđeni u okviru nadležnosti Federalne uprave za inspeksijske poslove;
- primjenjivanje Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a Programom poticati samo ono što je naprijed navedenim Zakonom definirano uz prethodno jasno definirane kriterije za visinu poticaja;
- primjenu Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele kao i Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji posebno u dijelu pravovremenog dostavljanja vjerodostojne i kompletne dokumentacije za obračun i isplatu poticaja. Pravovremeno poduzimanje adekvatnih mjera na povratu isplata, koje su izvršene na temelju netočnih podataka;
- osiguranje dokaza o namjenskom utrošku sredstava za dane poticaje za investicione projekte u visini do 10.000 KM koji su dodijeljeni krajem 2007. godine;



- osiguranje dosljedne primjene Zakona o duhanu posebno u dijelu vršenja nadzora nad provođenjem istog kao i provedbenih propisa koji tretiraju proizvodnju i obradu sirovog duhana u listu;
- obuhvaćanje Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji poslova i zadataka danih u nadležnost Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva temeljem Zakona o šumama;
- dosljedno primjenjivanje Smjernica i kriterija za ostvarivanje novčanih podrški za edukacije, stručne skupove, simpozijume, seminare i sajmove, organiziranje poljoprivrednika i pomoć stručnom obrazovanju posebno u dijelu određivanja visine isplate poticaja;
- uspostavljanje nadzora nad implementacijom Razvojno-investicionih projekata sukladno Zakonu o izvršenju Proračuna u FBiH;
- korištenje službenih automobila sukladno Pravilniku o načinu korištenja službenih vozila u dijelu sačinjavanja tromjesečnih izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži sa podacima o potrošnji maziva, auto guma i popravka na vozilu. Vršenje mjesečnih kontrola utroška goriva sukladno Normativu za potrošnju goriva za putnička motorna vozila;
- preispitivanje opravdanosti isplate naknada za rad u povjerenstvima uposlenicima za poslove koji su im navedeni u opisu radnog mjesta ili Sektora sukladno Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i
- obveznost zaključivanja ugovora o djelu sukladno zakonskim propisima koji reguliraju navedenu oblast, a isplate vršiti uz prethodno dostavljena izvješća o izvršenim uslugama.

### **Preporuke po kojima je djelomično postupilo odnose se na:**

- dosljedno primjenjivanje i kontinuirano dograđivanje donesenih procedura u cilju osiguranja primjene postojećih zakonskih propisa;
- primjenu Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a povjerenstva za ocjenu projekata programa iz kapitalnih ulaganja i ruralnog razvoja projekata, sačine dovoljno jasne kriterije za izbor projekata i visinu poticaja kao i da osiguraju adekvatnu evidenciju o radu povjerenstava;
- ponovno izvršenje uvida u sklopljene ugovore, Odluke o dodjeli i isplati 50% odobrenih sredstava, Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2006. godini, kao i Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i temeljem konstatiranog postupiti;
- dosljedno poštivanje Uredbe o uspostavi koordinacijskog mehanizma za upravljanje i koordiniranje sredstava za razvitak u FBiH u djelu prijenosa poslova iz njegove nadležnosti na Službu za razvoj i upravljanje projektima i
- uspostavljanje adekvatne informatičke obrade podataka sukladno Zakonu o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, što će omogućiti potpuniju i efikasniju kontrolu realizacije poticaja za primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

### **U cijelosti je postupljeno po preporukama koje se odnose na:**

- pravovremeno izradu i upućivanje Vladi FBiH na usvajanje Program utroška sredstava „Transfera za veterinarstvo“. Osiguranje dosljedne primjene ugovora sa Regionalnim agencijama za unos podataka-veterinarskim stanicama u dijelu dostavljanja redovitih mjesečnih financijskih izvješća o utrošku sredstava za tekuće izdatke kao i ovjere potrebne dokumentacije;
- postupanje sukladno članku 78. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu donošenja rješenja o postavljenju odnosno raspoređivanju državnih službenika i namještenika na radna mjesta utvrđena istim;
- prilikom nabave roba i usluga dosljedno postupanje sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH u dijelu provođenja zakonske procedure kod procjenjivanja vrijednosti nabava; objave kriterija u „Službenom glasniku BiH“; zaključivanja ugovora i podnošenja izvješća o izvršenim nabavama Agenciji za javne nabave;
- objavljivanje akata o obrazovanju povjerenstava u «Službenim novinama FBiH» sukladno Odluci o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih povjerenstava i drugih radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe i
- osiguranje pravovremenog izvješćivanja o realizaciji projekata po ugovoru sklopljenom sa JP „Vodna područja slivovi rijeke Save“ Sarajevo, koji nisu okončani u 2007. godini.

## **5. NALAZI I PREPORUKE**

### **5.1 Sustav internih kontrola**

Procjena funkcioniranja sustava internih kontrola je izvršena radi stjecanja uvjerenja da li su u Ministarstvu uspostavljene interne kontrole, kao i da li osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonima i propisima, pouzdanost financijskog izvješćivanja, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca. Menadžment je odgovoran za uspostavljanje i primjenu sustava internih kontrola.

Usvojeni Pravilnik o unutarnjoj organizaciji predstavlja temeljni i najvažniji pisani akt koji čini temelj i sastavni dio internih kontrola, a opisima poslova i radnih zadataka utvrđena je horizontalna i vertikalna odgovornost, komunikacija i informiranje. Pravilnikom je sistematizirano 181 radno mjesto, a na dan 31.12.2008. godine, bila su uposlena 94 izvršioca. Također, utvrđeno je da opisom radnih mjesta nisu obuhvaćeni poslovi i zadaci koji su Zakonom o šumama dani u nadležnost Ministarstvu, a odnose se na davanje suglasnosti šumsko-gospodarskim društvima na Šumsko-gospodarske osnove i Planove gospodarenja. Navedeni poslovi su obavljani povjerenički uz plaćanje naknade članovima iste. Isto tako, konstatirano je da su poslovi utvrđeni u okviru Sektora za prehrambenu industriju, ali nisu razrađeni kroz pojedinačne opise poslova i radnih zadataka (vođenje upravnog postupka za izdavanje rješenja kao i propisivanje uvjeta za obavljanje registrirane djelatnosti za proizvodnju hrane, alkoholnih i ostalih pića te duhanskih proizvoda).

Ministarstvo je sukladno Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika donijelo sve pisane procedure, osim Procedure i pravila korištenja, sigurnosti i zaštite podataka IT sustava. U rujnu 2008. godine donesen je i Pravilnik o internoj kontroli Ministarstva. Naprijed navedeno znači da je menadžment normativno definirao kontrolne postupke, postupke informiranja i komuniciranja, te izvršio procjenu rizika i postupke nadgledanja za pojedine procese poslovanja mada ne i ključne tekuće i kapitalne transfere. Poštivanjem usvojenog Kodeksa ponašanja sa prihvatljivom praksom, sukobom interesa i očekivanim standardom etičkog ponašanja stvoreni su uvjeti za izgrađivanje etičke vrijednosti menadžmenta i uposlenika. Vršiti se redovno godišnje ocjenjivanje uposlenika. Jedan dio uposlenika se stručno usavršava putem raznih seminara i simpozija, ali nije predložen Program stručnog usavršavanja temeljem kojeg se proračunom odobrena sredstva za te namjene trebaju trošiti.

Međutim, uvidom u predloženu dokumentaciju vezano za realizaciju tekućih transfera utvrđeno je da, su i ako je Pravilnikom o internoj kontroli Ministarstva izvršena procjena rizika i definirani postupci nadgledanja za pojedine procese poslovanja, mada ne za ključne- kapitalne i tekuće transfere, učinjeni propusti u dijelu dosljedne primjene Zakona o poljoprivredi u FBiH, Zakona o novčanim poticajima u poljoprivrednoj proizvodnji, Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu, Naputka za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, Smjernica i kriterija za ostvarivanje novčanih podrški za edukacije, stručne skupove, simpozijume, seminare i sajmove, organiziranje poljoprivrednika i pomoć stručnom obrazovanju. Navedeno je imalo za posljedicu u jednom broju slučajeva: isplatu poticaja bez relevantne dokumentacije (pravovremenog prijavljivanja tova i sačinjavanja zapisnika o početku i završetku tova), utvrđivanja većeg iznosa poticaja od mogućeg po kriterijima i knjigovodstvenim evidentiranjem izdatka većim nego što su donesenim odlukama stvarni izdaci, što je utjecalo na realnost financijskih izvješća.

Provedenom revizijom, utvrđeno je da interni akti nisu prilagođeni stvarnim aktivnostima Ministarstva, obzirom da u istim nisu dovoljno jasno opisani procesi rada posebno imajući u vidu da je usvojen novi Pravilnik o unutarnjoj organizaciji. Ovdje posebno ističemo nedovoljnu razradu Pravilnika o procedurama i načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, Pravilnika o kretanju knjigovodstvenih dokumenata i njihovoj kontroli (posebno u dijelu kontrole i ovjere ispravnosti ulaznih računa), Pravilnik o utvrđivanju postupka i provođenju direktnog sporazuma, Pravilnik o načinu korištenja službenih vozila kao i Računovodstvene politike.

Sukladno Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika donesenim od strane Federalnog ministarstva financija, kao i Odlukom Vlade FBiH o utvrđivanju korisnika proračuna FBiH za koje će internu reviziju vršiti Federalno ministarstvo financija, internu reviziju treba da uspostavi ovo Ministarstvo. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji predviđena je Jedinica za internu reviziju. Tijekom 2008. godine nije izvršen prijem uposlenika u Jedinicu za internu reviziju.

*Potrebno je donesene interne procedure dosljedno primjenjivati i kontinuirano dograđivati u cilju osiguranja primjene postojećih zakonskih propisa.*

*Potrebno je sukladno Pravilniku o internoj kontroli osigurati nadgledanje provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura, radi predlaganja mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka kao i dogradnje istog u dijelu utvrđivanja postupaka procjene rizika i nadgledanja kod tekućih i kapitalnih transfera.*

*Potrebno je poslove i zadatke dane temeljem Zakona o šumama u nadležnost Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva definirati Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.*

## **5.2 Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva**

Zakonom o poljoprivredi u FBiH, koji je stupio na snagu 10.12.2007. godine uređeni su: ciljevi i mjere poljoprivredne politike, korisnici prava, definirano je poljoprivredno gazdinstvo, određen pojam poljoprivrednik, institucionalna podrška, obavješćivanju u poljoprivredi i vođenje registra, upravni i inspekcijски nadzor, kaznene odredbe kao i druga pitanja od značaja za poljoprivredu.

Ministarstvo je trebalo, u cilju implementacije navedenog Zakona, da poduzme određene aktivnosti. Međutim, tijekom revizije nije predložena dokumentacija koja bi mogla potvrditi da su poduzete adekvatne aktivnosti sukladno odredbama članaka 5., 6., 17. i 53. navedenog Zakona i to: u dijelu donošenja godišnjeg operativnog programa implementacije poljoprivredne strategije; u dijelu donošenja mjera poljoprivredne politike iz nadležnosti FBiH; ravnomjernog razvoja poljoprivrednih regija i seoskih područja; i vršenja nadzora nad provođenjem ovog Zakona. Iz poglavlja VII obavješćivanje u poljoprivredi i vođenje registra ovog Zakona realiziran je članak 52. u dijelu izrade Zelenog izvješća kojeg je Parlament FBiH usvojio, a nije objavljen u Službenim novinama kako je to ovim Zakonom definirano. Prema izjavi ovlaštene osobe u tijeku je izrada novog Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a do njegovog usvajanja na snazi je Zakon o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji iz 2004. godine (u daljem tekstu Zakon).

*Poduzeti aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o poljoprivredi u FBiH posebno u dijelu u dijelu donošenja godišnjeg operativnog programa implementacije poljoprivredne strategije; u dijelu donošenja mjera poljoprivredne politike iz nadležnosti FBiH; ravnomjernog razvoja poljoprivrednih regija i seoskih područja; i vršenja nadzora nad provođenjem ovog Zakona.*

*Potrebno je da se poduzmu adekvatne mjere na usvajanju novog Zakona o novčanim poticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.*

Proračun za 2008. godinu sačinjen je temeljem Zakona kojim je predviđeno da novčani poticaji u poljoprivrednoj proizvodnji ne mogu biti manji od 3% Proračuna FBiH. Člankom 5. naprijed navedenog Zakona predviđeno je da se ova sredstva raspoređuju po županijama temeljem postotnog udjela pojedinih resursa u županijama ili na razini Federacije, uz uvjet da je županijskim proračunom predviđeno sudjelovanje županija u potpori resursima koji su predviđeni u programima poticaja Ministarstva. Sukladno članku 28. Zakona Ministarstvo je u roku od 15 dana od dana usvajanja Proračuna trebalo Vladi FBiH dostaviti odluku o vrsti, osnovnim kriterijima i načinu ostvarenja novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Naputak za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji (u daljem tekstu Naputak) Ministarstvo je trebalo donijeti 15 dana od dana usvajanja odluke od strane Vlade FBiH. Odluka i Naputak se obvezno dostavljaju nadležnim odborima Parlamenta FBiH radi pribavljanja mišljenja.

Parlament FBiH je 31.12.2007. godine usvojio Proračun FBiH za 2008. godinu. Provedenom revizijom utvrđeno je da je Ministarstvo krajem veljače 2008. godine dostavilo Vladi FBiH Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu (u daljem tekstu Program) na usvajanje i ako je isti sukladno članku 28. trebalo dostaviti u roku od 15 dana od dana usvajanja Proračuna.

Vlada FBiH je 28.02.2008. godine donijela Odluku o usvajanju naprijed navedenog Programa. Uvidom u Program utroška sredstava temeljem prezentirane dokumentacije nismo mogli potvrditi da je Ministarstvo postupilo sukladno članku 5. Zakona prema kojem je **Ministarstvo za donošenje Programa trebalo raspolagati potrebnim informacijama iz svih županija da li su poticaji za te resurse predviđeni i županijskim proračunima. Nije predložena dokumentacija koja potvrđuje da je preraspodjela**

sredstava po županijama izvršena temeljem procentualnog udjela pojedinih resursa po županijama u ukupnoj proizvodnji ili djelatnosti na nivou FBiH, uz uvjet da je u županiji u koju se vrši preraspodjela, županijskim proračunom predviđeno učešće županije u podršci pojedinom resursu. Od strane Ministarstva donesen je Naputak za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u travnju 2008. godine i ako je isti Ministarstvo trebalo donijeti u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke Vlade FBiH o usvajanju naprijed navedenog Programa. **Na navedenu Odluku i Naputak od strane nadležnih odbora Parlamenta FBiH nije dobivena suglasnost, što nije sukladno članku 28. Zakona. Iz naprijed navedenog, može se zaključiti da ovi akti nisu doneseni u Zakonom predviđenim rokovima niti su dobili potrebnu suglasnost.**

Člankom 6. navedenog Zakona je predviđeno da pojedini poticaji, odobreni Programom utroška sredstava, koje se radi objektivnih okolnosti neće iskoristiti budu u cijelosti ili djelomično utrošeni, mogu prebaciti odlukom županijskog ministarstva uz prethodnu suglasnost ovog Ministarstva za druge namjene u okviru iste oblasti, a po potrebi iz oblasti u oblast. Županijska ministarstva nisu dostavljala zahtjeve za prenamjene i Ministarstvo nije davalo suglasnosti na iste. Uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno je da je Ministarstvo u više navrata predlagalo, a Vlada FBiH donosila odluke o izmjenama Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu, kojom su posebno u poticajima na investicijskim projektima, već izvršena preusmjeravanja poticaja prihvaćena kao planirana. Također, na ovaj način su u biljnoj i animalnoj proizvodnji mijenjani ukupni iznosi planiranih podrški čime je Vlada FBiH istovremeno usvojila i izvršenu raspodjelu poticaja po županijama prema kojem je nekim županijama doznačeno znatno više (Posavska županija 21,23%; Herceg-bosanska županija 4,65%) u odnosu na prvi usvojeni Program, a nekim znatno manje (Hercegovačko neretvanska županija 16,92%; Tuzlanska županija 10,92%). Odluke o izmjenama i dopunama Programa nisu dostavljane nadležnim odborima Parlamenta FBiH radi pribavljanja mišljenja.

Naputkom su utvrđeni način i rokovi za dostavu zahtjeva od strane županijskih ministarstava za isplatu poticaja. Provedenom revizijom je utvrđeno da se županijska ministarstva nisu pridržavala utvrđenih procedura iz Naputka i to: u dijelu dostavljanja potpunih zahtjeva koje podnose korisnici poticaja; u pojedinačnim slučajevima nisu poštovani utvrđeni rokovi za dostavu zahtjeva, a dostavljani su zahtjevi za isplatu poticaja iznad Programom utvrđenih kvota po poticaju kao i iznad ukupno odobrenog poticaja za županiju. Kontrolu suštinske i formalne ispravnosti dostavljene dokumentacije vrši Ministarstvo. Ove godine kao i prethodne, utvrđeno je da je Ministarstvo uslijed nepoštivanja utvrđenih rokova za dostavu zahtjeva za poticaj, od strane županijskih ministarstava, pojedinačnim odlukama o izmjenama Naputka: mijenjalo rokove za dostavu istih, a i primalo ne kompletnu dokumentaciju za koju je naknadno tražilo nadopune zahtjeva i po nekoliko puta. Na naprijed navedene propuste ukazivano je i tijekom vršenja revizija u ranijem razdoblju. Od strane Ministarstva nisu poduzete odgovarajuće mjere kako bi se iste otklonile, a podnosioci zahtjeva poštivali rokove dostave i osiguravali svu traženu dokumentaciju.

**Člankom 16. Zakona definirano je da Ministarstvo vodi centralnu bazu podataka o svim vrstama novčanih podrški i njihovim korisnicima. Nije predočena dokumentacija iz koje se može potvrditi da je uspostavljena centralna baza podataka o svim vrstama novčanih podrški i njihovim korisnicima.**

Člankom 18. Zakona definirano je da inspekcijski nadzor u provođenju istog i provedbenih propisa obavlja Federalna poljoprivredna inspekcija kao i županijska poljoprivredna inspekcija u okviru svojih nadležnosti. Međutim, od 01.01.2007. godine Federalna poljoprivredna inspekcija više nije u sastavu ovog Ministarstva, već je ista organizirana u okviru Federalne uprave za inspekcijske poslove. Ni u 2008. godini nije izvršena izmjena i dopuna Zakona i ako su pokrenute aktivnosti na usvajanju novog Zakona.

Naprijed navedene nepravilnosti su utvrđene i u ranijim revizijama i davane preporuke za otklanjanje uočenih nepravilnosti. Obzirom da preporuke nisu realizirane to se ovom prilikom ponovo daju.

*Potrebno je dosljedno poštivati članak 5. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu načina planiranja sredstava po županijama uz uvjet da se preraspodjela sredstava po županijama vrši temeljem procentualnog udjela pojedinih resursa po županijama u ukupnoj proizvodnji ili djelatnosti na nivou FBiH i ako je u županiji u kojoj se vrši preraspodjela, županijskim proračunom predviđeno učešće županije u podršci pojedinom resursu.*

*Posebno je potrebno da Ministarstvo poduzme adekvatne aktivnosti kako bi se od strane županijskih ministarstava dosljedno poštivale odredbe naprijed navedenog Zakona o novčanim poticajima u*

*primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, što bi omogućilo Ministarstvu dosljednu primjenu istog kao i podzakonskih propisa iz ove oblasti.*

*Potrebno je sukladno članku 28. Zakona dostaviti Vladi FBiH Odluku na usvajanje Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava i Naputak za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji te osigurati mišljenje odbora Parlamenta FBiH na iste.*

*Dosljedno primjenjivati usvojeni Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava i Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, posebno u dijelu pravovremenog dostavljanja kompletne dokumentacije i realizacije sredstava do utvrđenih kvota od strane županijskih ministarstava.*

*Potrebno je u slučaju objektivnih okolnosti dosljedno primjenjivati članak 6. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu načina preusmjerenja utvrđenih kvota iz oblasti u oblast .*

*Potrebno je sukladno članku 16. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji osigurati centralnu bazu podataka o svim vrstama novčanih podrški i njihovim korisnicima.*

*Potrebno je putem nadležnih institucija i organa dodatno pokrenuti aktivnosti vezano za usklađivanje Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji sa postojećom zakonskom regulativom, u dijelu vršenja inspeksijskog nadzora, obzirom da su isti poslovi utvrđeni u okviru nadležnosti Federalne uprave za inspeksijske poslove.*

### **5.3 Proračun za 2008. godinu**

U Godišnjem iskazu o izvršenju Proračuna ukupni izdaci su 79.814.718 KM. Struktura navedenih izdataka je dana u Tabeli br.1. Proračunom FBiH za 2008. godinu za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji odobreno je ukupno 52.650.000 KM temeljem čega je i sačinjen Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava za 2008. godinu. Program poticaja sadrži i pregled Plana raspodjele podrški po oblastima proizvodnje (biljne i animalne) po županijama kao i investicijskim ulaganjima, stručnim projektima itd.

Tijekom godine Vlada FBiH je na prijedlog Federalnog ministarstva financija u dva navrata odlukama ograničavala raspolaganje sredstvima u trajanju od po 45 dana i umanjivala ukupnu planiranu masu proračunskih sredstava. Prema izvješću o raspoloživim sredstvima na dan 31.12.2008. godine ukupno je bilo raspoloživo 56.480.357 KM. Ministarstvo je i ako nije imalo raspoloživih sredstava stvaralo obveze. Usporedbom podataka zakonski odobrenog Proračuna sa raspoloživim sredstvima utvrđeno je da je izvršeno umanjenje raspoloživih sredstava u iznosu od 3.870.445 KM (od čega za materijalne troškove 18.817 KM, kapitalne izdatke Ministarstva 80.000 KM, kapitalni grant za vode 3.212.005 KM i ne utrošena sredstva tekućih transfera u visini od 559.623 KM). Prema iskazu odgovorne osobe umanjenje je izvršeno od strane Federalnog ministarstva financija, a Ministarstvo ne raspolaže sa dokumentacijom koja potvrđuje navedeno umanjenje.

Sukladno Instrukciji Federalnog ministarstva financija broj 08-14-1647/09 od 11.03.09. godine više stvorene obveze u odnosu na operativni proračun koje nisu bile evidentirane na odgovarajućim pozicijama u Glavnu knjigu riznice do 31.12.2008. godine evidentirane su na poziciju 591113 – ostvareni rashodi iznad operativnog proračuna u visini od ukupno 23.560.827 KM.

*Potrebno je obveze u proračunskoj godini stvarati i evidentirati sukladno raspoloživim sredstvima i instrukcijama Federalnog ministarstva financija, člancima 29. i 31. Zakona o proračunima u FBiH i člancima 7. i 8. Zakona o izvršavanju proračuna FBiH za 2008. godinu.*

### **5.4 Tekući rashodi**

#### **5.4.1 Naknade troškova uposlenih**

Na poziciji izdataka naknada plaće za produženi rad evidentirana je isplata u visini od 30.696 KM. Uvidom u prezentirane šiht liste (Sektora za poljoprivrednu politiku i Službe za pravne poslove ) ne može se potvrditi da je evidencija sati vođena u dane kada je i nastala. Nije prezentirana pomoćna evidencija prema

kojoj se može potvrditi da su uposlenici potpisom potvrđivali prisustvo za svaki dan kad je ostvaren prekovremeni rad. Obzirom da je tijekom revizije utvrđeno da je veliki broj pojedinačnih zahtjeva za poticaje pristigao u Ministarstvo i da se isti nisu mogli u kratkom vremenskom razdoblju obraditi, može se potvrditi potreba za uvođenjem prekovremenog rada u te dane. Istovremeno ne može se potvrditi pravilnost evidentiranja prisustvovanja na radu nakon isteka radnog vremena, a time i točnost podataka temeljem čega je izvršen obračun i isplata produženog rada.

***Preporučuje se kod uvođenja prekovremenog rada sukladno Zakonu o radu i vlastitim internim aktom uspostaviti adekvatnu evidenciju.***

Uvidom u raspoloživu dokumentaciju o isplatama za rad u povjerenstvu, utvrđeno je da je izvršena isplata u neto iznosu od 96.305 KM. Revizijom je utvrđeno da se akti o obrazovanju jednog broja povjerenstva nisu objavljivali u „Službenim novinama FBiH“. U okviru naknada za rad u povjerenstvima evidentirane su i isplate povjerenstvima za javne nabavke, povjerenstvo za izradu Zakona o poljoprivredi, izrada Zelenog izvješća i Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Ne može se potvrditi opravdanost isplate naknada ovim povjerenstvima obzirom da je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva utvrđeno da je izrada propisa, provođenje procedure nabavke roba, radova i usluga, predviđena opisom određenih radnih mjesta odnosno Sektora. Revizijom je utvrđeno da su povjerenstva podnijela izvješća o radu na temelju čega su sačinjena rješenja i izvršena isplata naknada. Na ovoj poziciji evidentirana je i isplata za rad u povjerenstvima vanjskim suradnicima i to temeljem rješenja o formiranju povjerenstva za što nisu sklapani ugovori o djelu. U svim izvješćima nije navedeno vrijeme kada je povjerenstvo radilo, niti su predočeni dokazi da je rađeno izvan radnog vremena, kako je definirano Odlukom o načinu obrazovanja i visini naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe. Također, tijekom revizije nije predočena dokumentacija koja bi mogla potvrditi da je realizirana preporuka dana u prethodnoj godini, a vezano za preispitivanje opravdanost isplate naknada uposlenicima za poslove koji su im u opisu radnog mjesta ili Sektora, a prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji radi čega se ista ponavlja.

***Dosljedna primjena Odluke o načinu obrazovanja i visini naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe, posebno u dijelu obrazovanja povjerenstava za poslove koji su utvrđeni opisom radnih mjesta definiranih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.***

***Potrebno je da Ministarstvo preispita opravdanost isplate naknada uposlenicima za rad u povjerenstvima za poslove koji su im u opisu radnog mjesta ili Sektora, utvrđeni Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.***

#### **5.4.2 Izdaci za materijal i usluge**

**Izdaci za usluge prijevoza i goriva** evidentirani su u iznosu od 52.039 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, ne može se potvrditi da je ostvarena kontrola mjesečne potrošnje goriva (osim za tri vozila za koja se kontrola vodi u Službi za pravne, kadrovske i opće poslove). Nije predočena dokumentacija iz koje bi se potvrdilo da su se poštivale odredbe Pravilnika o načinu korištenja službenih vozila, a kojim je propisano da se sačinjavaju tromjesečna izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži sa podacima o potrošnji maziva, auto guma i popravka na vozilu. Donesen je Normativ za potrošnju goriva za putnička motorna vozila, čija primjena se ne može potvrditi, obzirom da nije vršena na svim vozilima kontrola mjesečne potrošnje goriva. Na temelju naprijed navedenog, ne može se potvrditi da se u cijelosti primjenjuju naprijed navedeni Pravilnik i Normativ, odnosno da je uspostavljena odgovarajuća kontrola nad korištenjem vozila i potrošnjom goriva.

**Na poziciji ugovorenih i drugih posebnih usluga** realiziran je iznos od 198.553 KM, od čega najveću stavku čine **izdaci po osnovu sklopljenih ugovora o djelu** u neto iznosu od 90.934 KM (sa pripadajućim porezima iznos od 118.214 KM). Uvidom u raspoloživu dokumentaciju, utvrđeno je da se isplate po osnovu ugovora o djelu, najvećim dijelom odnose na ugovore o djelu sklapane za redovite poslove predviđene Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji (poslovi savjetnika, poslovi višeg stručnog suradnika za odnose sa javnošću, višeg referenta-operatera, šefa Odsjeka za vodoprivredu, poslovi čišćenja i održavanja, poslovi vozača, poslovi unutarnjeg osiguranja ljudi i imovine). U pojedinim slučajevima isplata ugovora o djelu je vršena bez prethodno dostavljenih izvješća o izvršenim uslugama ili su izvješća vrlo kratka i nepotpuna. Provedenom revizijom utvrđeno je da su za neke ugovore o djelu isplaćene značajno veće naknade nego što

bi bile isplaćene u slučaju prijema u radni odnos za iste poslove. Angažiranje uposlenika na određeno vrijeme trebalo bi izvršiti sukladno važećim propisima u toj oblasti.

*Službene automobile koristiti sukladno Pravilniku o načinu korištenja službenih vozila u dijelu sačinjavanja tromjesečnih izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži sa podacima o potrošnji maziva, auto guma i popravka na vozilu. Vršiti mjesečnu kontrolu utroška goriva sukladno Normativu za potrošnju goriva za putnička motorna vozila.*

*Ugovore o djelu zaključivati sukladno zakonskim propisima koji reguliraju navedenu oblast, a isplate vršiti uz prethodno dostavljena izvješća o izvršenim uslugama.*

## 5.5 Tekući i kapitalni transferi

### 5.5.1 Transfer za poljoprivredu

Prema podacima iskazanim u financijskim izvješćima **Transfer za poljoprivredu** realiziran je u iznosu od 52.376.871,89 KM. Odlukom Vlade FBiH o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu definiran je plan raspodjele novčanih podrški po vrstama poticaja. U tabeli usvojenog Programa sredstva poticaja su procentualno i vrijednosno raspodijeljena po županijama i po vrstama poticaja. U Programu navedeni pregledi nisu usuglašeni tako da se u dijelu ukupne planirane raspodjele sredstava poticaja po vrstama poticaja trebalo raspodijeliti ukupno 28.420.400 KM, a stvarno je raspoređeno 27.754.818 KM po županijama. **To znači da ukupno nije raspoređeno po županijama 665.582 KM. Reviziji nije predložen planirani raspored poticaja po županijama i po vrsti poticaja što je u ranijim programima rađeno i činilo je temelj za pravilnu raspodjelu poticaja po županijama. Nedostatak ovog plana rasporeda je uticao na pojavu da su u 2008. godini primani svi zahtjevi za isplatu poticaja za sve vrste poticaja i iz svih županija neovisno od visine odobrenih poticaja utvrđenih Programom.**

**Poticaji u biljnoj proizvodnji** planirani su u visini od 5.099.058 KM, a realizirani u iznosu od 5.090.767 KM. Uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno je da je u 2008. godini Ministarstvo poticalo u biljnoj proizvodnji dvadeset kultura. Najveći iznos poticaja odnosi se na: proizvodnju krušnih žita (1.233.768 KM); proizvodnja sirovog duhana (1.362.850 KM); proizvodnja sjemenskog krumpira (470.200 KM); voćnjaci zasnovani u jesen 2007. godine (437.340 KM) itd. Sukladno Naputku, podnosioci zahtjeva za poticaje županijskim ministarstvima dostavljaju zahtjeve sa potrebnom dokumentacijom. Županijska ministarstva vrše kontrole i ovom Ministarstvu u utvrđenom roku dostavljaju zahtjeve za obračun novčane podrške na utvrđenom obrascu (u papirnoj formi i na CD-u).

**Poticaj za proizvodnju duhana rod 2007. godina** realiziran je u visini od 1.362.850 KM. Sukladno Naputku zahtjeve sa potrebnom dokumentacijom za isplatu poticaja u ime korisnika- otkupljivača dostavljaju županijska ministarstva. Sukladno članku 32. Zakona o duhanu, nadzor nad provođenjem odredaba ovog Zakona i provedbenih propisa o proizvodnji i obradi sirovog duhana u listu, vrši ovo Ministarstvo i županijski organi uprave mjerodavni za poljoprivredu.

Tijekom revizije, osim dostavljenog zahtjeva za isplatu poticaja od strane županijskog ministarstva, predočena je dokumentacija-Izvješće o izvršenom nadzoru nad proizvodnjom duhana rod 2007. godina od strane Federalne upravne inspekcije u čijoj je to sada nadležnosti. Federalna uprava za inspekcijske poslove je izvršila kontrolu otkupljivača- doradivača »Duhan produkt« Grude i donijela Rješenje broj 11-24-1791-1/07 od 22.10.2007. godine kojim je naloženo otklanjanje uočenih nepravilnosti. Županijski inspektor je 19.11.2007. godine sačinio zapisnik u kojem je konstatirano da je dio nepravilnosti otklonjen. **Naprijed navedeno imalo je za posljedicu isplatu poticaja u visini od 287.527 KM, bez da je sukladno članku 11. Zakona o duhanu, od strane županijskog ministarstva, osigurana relevantna dokumentacija koja potvrđuje da je izvršena prijava sirovog duhana temeljem stvarno rasađenih struka duhana.**

*Potrebno je u suradnji sa Federalnom upravnom inspekcijom i županijskim inspekcijama osigurati dosljednu primjenu Zakona o duhanu posebno u dijelu vršenja nadzora nad provođenjem istog kao i provedbenih propisa koji tretiraju proizvodnju i obradu sirovog duhana u listu, a isplatu poticaja vršiti na temelju relevantne dokumentacije.*

**Poticaji u animalnoj proizvodnji** planirani su u visini od 23.771.072 KM, a realizirani 23.770.163 KM. Provedenom revizijom, utvrđeno je da je u 2008. godini Ministarstvo poticalo u animalnoj proizvodnji petnaest proizvodnih aktivnosti. Najveći iznos poticaja odnosi se na: proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka



(15.378.310 KM); tov junadi (2.105.549 KM); tov svinja (1.709.890 KM); držanje pčelinjih društava (1.247.240 KM) uzgoj rasplodnih junica (1.140.516 KM) itd.

Provedenom revizijom predočene dokumentacije isplate **Poticaja za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka** u (tri županije) i interventni otkup mlijeka u (dvije županije) nisu utvrđene nepravilnosti u dijelu pravovremenog dostavljanja dokumentacije za obračun. Ministarstvo ne vrši kontrolu dokumentacije obzirom da istu sukladno naprijed navedenom Naputku kontrolira županijsko ministarstvo i nakon kontrole dostavlja samo preglede isporučениh količina mlijeka. Dokumentacija se dostavlja u papirnoj formi i na CD-u koja se putem protokola zaprima. Ministarstvo uspoređuje podatke sa CD-a i te iste podatke dostavljene u papirnoj formi i samo ako postoje razlike u tom slučaju Ministarstvo vrši provjeru podataka telefonom. Federalna upravna inspekcija (poljoprivredni inspektor) vrši kontrolu i o tome dostavlja izvješće ovom Ministarstvu. Ovo Ministarstvo je aktom broj 08-14-84/08 od 16.06.2008. godine Federalnoj upravnoj inspekciji uputilo na kontrolu jedan Zahtjev za isplatu novčane podrške za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka. U tom Zahtjevu je spisak otkuplivača mlijeka koji su podnijeli zahtjev za isplatu novčane podrške za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka za I kvartal iz Srednje bosanske županije. Na spisku otkuplivača koji su bili predmet kontrole bilo je 14 podnosilaca zahtjeva za isplatu poticaja u ukupnoj visini od 555.268 KM. Federalna upravna inspekcija je Ministarstvu dostavila rješenja o izvršenom pregledu po podnesenom Zahtjevu. Predmet kontrole bili su svi korisnici poticaja sa podnesenog zahtjeva. U svim rješenjima o izvršenoj inspekciji navodi se da otkup mlijeka treba vršiti od isključivo obilježenih životinja. Kontrolom je utvrđeno da je kod jednog otkuplivača za tri mjeseca otkupljeno ukupno 505.853 litra, a obrađeno 447.000 ili više je otkupljeno 58.563 litra što je imalo za posljedicu isplatu 8.240 KM poticaja, a nije dokazano da je razlika u količinama otkupljenog i prerađenog mlijeka kao sirovo prodano. Ni nakon dostavljanja ovog izvješća Federalne upravne inspekcije, tijekom revizije nije predočena dokumentacija od strane Ministarstva iz koje bi se moglo potvrditi da su poduzete mjere na kontroli podnesenih zahtjeva za isplatu ove vrste poticaja posebno u dijelu osiguranja otkupa mlijeka od samo obilježenih životinja, kao i kontroli plaćanja poticaja za samo stvarno otkupljeno mlijeko, a koje je dužno da vrši ovo Ministarstvo sukladno članku 17. Zakona u dijelu nadzora nad dosljednom primjenom navedenog Zakona. U ožujku 2009. godine Federalna upravna inspekcija je dostavila obavijesti o izvršenoj kontroli otklanjanja nedostataka i izvršenja mjera naloženih izdanim rješenjima. U obavijesti jednog podnosioca zahtjeva nije navedeno da je otklonjena nepravilnosti utvrđena u količinama sirovog i obrađenog mlijeka. Naprijed navedeno je imalo za posljedicu da ne možemo potvrditi da je isplata poticaja u svim slučajevima vršena temeljem relevantne dokumentacije kojom se potvrđuje da je stvarno proizvedena količina mlijeka za koju se plaća poticaj kao i da je izvršen otkup od samo obilježenih životinja.

***Potrebno je u suradnji sa Federalnom upravnom inspekcijom i županijskim inspekcijama osigurati dosljednu primjenu Naputka za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu poticaja proizvodnje svježeg kravljeg mlijeka.***

Poticaji u animalnoj proizvodnji realizirani su za **tov junadi** (2.105.549 KM) i **tov svinja** (1.709.890 KM). Korisnici poticaja su do Naputkom utvrđenog roka (do 14.11.2008. godine) trebali dostaviti traženu dokumentaciju, a županijska ministarstva ovom Ministarstvu zahtjeve za isplatu poticaja (do 28.11.2008. godine) na propisanom obrascu.

Uvidom u dokumentaciju o izvršenoj isplati poticaja odabranog uzorka za tov junadi u (četiri županije), tov svinja u (tri županije), tov rasplodnih junica u (tri županije) kao i uzgoj osnovnog stada i koza u (tri županije) utvrđeno je da korisnici poticaja nisu u predviđenom roku od 48 sati od trenutka useljenja životinje podnijeli zahtjev za poticaj županijskoj savjetodavnoj službi. Ovlašteni uposlenici županijskih savjetodavnih službi nisu u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva u svim slučajevima vršili obilazak korisnika i nisu sačinili zapisnik o početku tova sa navedenim brojem životinja i brojevima ušnih markica dodijeljenih životinjama. Korisnici poticaja su uz popunjen Obrazac zahtjeva za ostvarenje poticaja trebali županijskom ministarstvu dostaviti između ostalog i zapisnike županijskih službi o početku kao i zapisnike o završetku tova sa navedenim brojem grla i brojevima ušnih markica. Uvidom u te zapisnike utvrđeno je da su zapisnici različitog oblika, da je u jednoj županiji sačinjavan samo jedan zapisnik, a uvidom u iste nije se moglo potvrditi da su sačinjavani u različito vrijeme odnosno u vrijeme prijave i završetka tova. Ovo Ministarstvo je u slučajevima tova gdje je primijetilo određene nelogičnosti prije isplate poticaja upućivalo svoje povjerenstvo s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja. Tijekom revizije izvršen je uvid u jedan broj sačinjenih zapisnika koji se i po izjavi ovlaštenih osoba Ministarstva ne mogu u svim slučajevima prihvatiti kao realni obzirom da su, nečitko napisani ili sadrže samo mišljenje povjerenstva da su stvoreni uvjeti za tov, a ne

sadrže točne podatke o broju životinja, ušnim markicama itd. Uvidom u Zapisnik o izvršenoj kontroli na terenu podnosioca zahtjeva za dodjelu poticaja prije donošenja odluke o dodjeli (iznosi poticaja veći od 30.000 KM) u Zapadno hercegovačkoj županiji navedeno je da svi farmeri ispunjavaju uvjete osim jednog, koji ne ispunjava jer je prodao osnovno stado, a ostalih ( 30) korisnika zbog kratkoće vremena nisu iskontrolirani. Međutim, uvidom u dokumentaciju i prema izjavi suradnika za stočarstvo Povjerenstvo je zaključilo da svi podnosioci zahtjeva imaju uvjete za ostvarenje poticaja. Povjerenstvo je sačinilo zapisnike o izvršenoj kontroli, podneseni zahtjevi za poticaje su obrađeni i sačinjene su Odluke o dodjeli poticaja. Naprijed navedeno potvrđuje da je obračun i isplata poticaja za tov svinja i tov junadi izvršen, a da nije sukladno Programu i Naputku osigurana relevantna dokumentacija od strane korisnika poticaja, županijska ministarstava nisu dostavila kompletne predmete podnosioca zahtjeva za poticaj, a na temelju čega se može potvrditi osnovanost podnošenog zahtjeva za obračun i isplatu poticaja. Također, nisu osigurani vjerodostojni zapisnici o izvršenoj kontroli sa točnim podacima o broju životinja, dodijeljenim ušnim markicama itd. čime bi se moglo potvrditi da je prijavljeni tov stvarno i izvršen.

*Potrebno je u suradnji sa županijskim ministarstvima osigurati dosljednu primjenu Zakona o novčanim poticajima, Programa utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih proračunom FBiH kao i Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji posebno u dijelu pravovremene prijave tova, kontrole od strane Poljoprivredne savjetodavne službe, kako bi se isplata novčanih poticaja vršila za stvarno izvršeni tov.*

U okviru investicionih projekata koji se financiraju u 2008. godini planirano je 15.070.319 KM, a dodijeljeno je 14.619.869 KM poticaja. Najveći iznos poticaja odnosi se na ulaganja u podizanje višegodišnjih nasada 4.442.788 KM, nabavu poljoprivredne opreme 3.021.493 KM, izgradnja kapaciteta (sortirnice, pakirnice, hladnjače) 2.147.218 KM, a putem razvojne banke dodijeljeno je 2.000.000 KM itd.

Naputkom je definirano da za ova ulaganja poticaj može iznositi do 25% ukupne vrijednosti investicije, temeljem raspisanog Javnog poziva i odobrenog projekta od strane Povjerenstva Ministarstva. Za sve vrste projekata Naputkom su definirani uvjeti pod kojim se poticaj može ostvariti, maksimalni iznos poticaja i ostali uvjeti. Pravna i fizička licu su dostavljala zahtjeve sa određenom dokumentacijom ovom Ministarstvu. Naprijed navedenim Naputkom utvrđena je procedura prijema i obrade podnesenih zahtjeva. Od strane ovog Ministarstva svi investicioni projekti kojima je dodijeljen poticaj veći od 30.000 KM trebali su biti predmet obvezne kontrole, a ostali metodom slučajnog uzorka.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je formirano Povjerenstvo za investicione projekte, da je sačinjen Poslovnik o radu Povjerenstva kao i Operativni napatok za rad povjerenstva. Uvidom u pojedinačne zapisnike o radu povjerenstava utvrđeno je da je ukupno zaprimljeno 2.056 zahtjeva za poticaje, odobreno 1.547, a odbijeno 509. Ministarstvo je tijekom godine vrlo često predlagalo Vladi FBiH, a Vlada usvajala izmjene Programa poticaja u dijelu planirane visine poticaja po planiranim projektima čime je plan prilagođavan stvarnoj raspodjeli sredstava. Tijekom revizije, uvidom u dokumentaciju podnosioca zahtjeva za poticaj, utvrđeno je da se nije postupalo sukladno navedenom Naputku u dijelu apliciranja za svaku vrstu poticaja. Podnosioci zahtjeva koji su aplicirali za više vrsta projekata dostavljenu dokumentaciju nisu razdvajali. U više navrata od pojedinačnih podnosioca zahtjeva tražena je nadopuna dokumentacije obzirom da podneseni zahtjevi nisu bili kompletni, a ipak su prihvaćeni i nakon obrade poticaji su dodijeljeni. U slučajevima gdje su korisnici poticaja aplicirali za više vrsta projekata Povjerenstvo je donosilo Odluke o dodjeli poticaja na ukupan iznos ne navodeći koliko se odnosi na koju vrstu poticaja. Povjerenstvo je donosilo odluke o dodjeli poticaja i ako je u uzorcima koji su bili predmet revizije bilo slučajeva da nije predočena dokumentacija vezana za posjedovne listove i ZK- izvratke. Također, u dostavljenoj dokumentaciji nisu dokazi o izvršenim ulaganjima sortirani po vrsti ulaganja kojim se dokazuje visina ulaganja, a time i visina poticaja. **Naprijed navedeno je imalo za posljedicu da su priznata znatno veća ulaganja od stvarnih računima potvrđenih, što je uticalo na utvrđivanje ukupne visine poticaja.** Posebno ističemo da su vidom u dokumentaciju, kod dodjele **Poticaja za nabavu opreme i ulaganja u ostalu infrastrukturu** temeljem uzetog uzorka, kao dokaz za izvršenu investiciju prihvaćeni računi bez dokaza o stvarno izvedenim radovima što je za posljedicu imalo dodjelu poticaja u većem iznosu od stvarno mogućeg u visini od 61.913 KM. Navodimo da je kod dodjele iste vrste poticaja Povjerenstvo kao dokaz prihvatilo račune koji glase na drugu firmu kao i račune iz 2006. godine – stari računi, što je imalo za posljedicu utvrđivanje visine poticaja u većem iznosu za 25.271 KM. Kod dodjele **Poticaja za izgradnju objekta, nabavu stada i mehanizacije** iz dijela predočene dokumentacije nije se mogla potvrditi valjanost iste kojom se dokazuju izvršena ulaganja za svaku vrstu poticaja za koje je podnesen zahtjev. Konstatirano je

da se za nabavu stada nije moglo potvrditi koje životinje su nabavljene, a za koje je dodijeljen poticaj u visini od 60.515 KM.

Iz naprijed navedenog i iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi da je Ministarstvo poduzelo potrebne aktivnosti na osiguranju relevantne dokumentacije temeljem koje je Povjerenstvo trebalo dodijeliti proračunska sredstva za ove poticaje. Posebno ističemo nemogućnost potvrđivanja dosljedne primjene Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, u dijelu obvezne kontrole svih investicionih projekata kojima je dodijeljena potpora veća od 30.000 KM. **Iz svega naprijed navedenog ne može se sa sigurnošću potvrditi da je Ministarstvo osiguralo adekvatan nadzor nad namjenskim trošenjem proračunskih sredstava.** Uvidom u dokumentaciju na bazi odabranog uzorka, ne može se potvrditi da je dio obveze za isplatu Transfera Poticaja u investicione projekte, nabave opreme i ulaganja u ostalu infrastrukturu stvoren sukladno Naputku za ostvarivanje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, u dijelu koji se odnosi na osiguranje relevantne dokumentacije kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama odobrene visine poticaja u visini od 147.699 KM.

*Potrebno je u suradnji sa županijskim ministarstvima osigurati dosljednu primjenu Naputka za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u dijelu osiguranja relevantne dokumentacije kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama odobrene visine poticaja. Povjerenstvo za ocjenu investicionih projekata tijekom rada treba da osigura dosljednu primjenu Poslovnika o radu Povjerenstva kao i Operativnog naputka za rad povjerenstva. Prije donošenja odluke o dodjeli poticaja potrebno je izvršiti cjelovit nadzor, a isplatu izvršiti samo temeljem valjane dokumentacije koja potvrđuje stvarno ulaganje.*

U okviru realizacije investicionih projekata utvrđeno je da je dio sredstava realiziran putem Razvojne banke FBiH. Protokolom od 20.05. 2008. godine potpisanim između Razvojne banke FBiH i Ministarstva definirano je da se temeljem postojeće zakonske regulative iz ove oblasti radi poticanja investicionih ulaganja u oblast poljoprivrede doznači Razvojnoj banci 8.000.000 KM. Odabrani investicioni programi bi se financirali iz više izvora i to: 25% poticaj iz sredstava Ministarstva, 50% kreditna sredstva Razvojne banke i 25% investitor- podnosilac zahtjeva. Sukladno zaključenim Protokolom podnosioci zahtjeva su investicione projekte sačinjavali sukladno kriterijima Banke. Nakon donošenja odluke nadležnog tijela Banke, podnosilac zahtjeva će podnijeti zahtjev za poticaj ovom Ministarstvu. Ministarstvo je u propisanoj proceduri definiranoj Naputkom trebalo donijeti Odluku o dodjeli sredstava za investicioni projekt i istu dostaviti Banci na realizaciju iz sredstava doznačenih banci. Međutim, uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da je na poziciji tekućih transfera evidentiran izdatak u visini od 2.000.000 KM. Također, revizijom je utvrđeno da je Povjerenstvo temeljem pojedinačno donesenih odluka o dodjeli kreditnih sredstava Razvojne banke FBiH na svojim sjednicama donosilo odluke o dodjeli potpora 25% od ukupnog zahtjeva podnosiocima zahtjeva. Iz predočene dokumentacije i izjave odgovorne osobe nije moguće potvrditi da je povjerenstvo tijekom dodjele sredstava osim odluke Razvojne banke imalo i predmete podnosioca zahtjeva kojima su sredstva i dodijeljena. Člankom 5. Poslovnika o radu Povjerenstva za investicione projekte definirano je da će Povjerenstvo i Investiciona banka FBiH najkasnije do 30.10.2008. godine izvršiti vrednovanje investicionih projekata, odnosno sačiniti prijedlog za podršku investicionim projektima. Na naprijed navedeni način Povjerenstvo je donijelo 25 Odluka o dodjeli poticaja ukupne vrijednosti od 1.864.510 KM. Iz svega naprijed navedenog ne može se potvrditi da je Ministarstvo postupilo sukladno potpisanim Protokolom sa Razvojn timerankom FBiH u dijelu provođenja procedura vrednovanja ponuđenih projekata, odnosno utvrđivanja vrijednosti poticaja. Ne realizirana sredstva u visini od 135.489 KM za „Investicione projekte koji se financiraju u 2008. godini“, a koji su se trebali realizirati putem Razvojne banke FBiH iskazana su u financijskim izvješćima kao izdaci tekućih transfera što nije sukladno načelu modificiranog nastanka događaja članak 59. Zakona o proračunima u FBiH.

*Potrebno je sukladno usvojenom Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđen proračunom FBiH sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu, kao i potpisanim Protokolom sa Razvojn timerankom FBiH poduzeti aktivnosti u dijelu povrata neutrošenih sredstava po osnovu realizacije investicionih projekata u 2008. godini putem Razvojne banke.*

*Potrebno je da Povjerenstvo dosljedno primjenjuje doneseni Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, Poslovnik o radu povjerenstva kao i Operativni naputak za rad povjerenstva za investicione projekte.*

U okviru stručnih projekata usvojenog Programa Ministarstvo je planiralo poticati 22 vrste projekata u iznosu od 990.000 KM od kojih 6 koji su započeti u 2007. godini, a planirani su se realizirati u 2008. godini. Za ove projekte iz 2007. godine planirano je 268.000 KM, a ugovoreno 255.000 KM. Programom je predviđeno da će se poticati 12 projekata koji će se realizirati u 2008. godini za koje je planirano 422.000 KM, a ugovoreno 472.000 KM za 11 projekata. Odustalo se od jednog projekta. Programom su predviđena 4 projekta koji će biti započeti u 2008. godini, a isti će se dovršiti u 2009. godini za što je planirano 300.000 KM u 2008. godini koliko je i stvoreno obaveza po sklopljenim ugovorima.

Uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno je da je Ministarstvo formiralo Povjerenstvo za stručne projekte i objavilo javni poziv (30.04.2008. godine i ponovljeni 18.7.2008. godine) za prikupljanje ponuda za izradu Stručnih projekata iz usvojenog Programa poticaja. Povjerenstvo je sačinilo Poslovnik o radu kojim je definiralo nadležnosti povjerenstva uz obvezu da se prate korisnici poticaja čija realizacija je započeta u 2007. godini, a nastaviti će se realizirati u 2008. godini, sukladno potpisanim ugovorima iz 2007. godine. Utvrđen je način bodovanja i ocjena prihvatljivosti apliciranih projekata. Bodovani su kvaliteta projekta, referentna lista i spisak učesnika u izradi projekta. Povjerenstvo je uvidom u sadržaj projekta određivalo ukupan broj bodova s tim da je samo specijalni poznavatelj projekta mogao ocijeniti inovacije u projektu, ekološku korist ili ostvarivost projekta što je bilo definirano podkriterijima. Revizijom nismo mogli potvrditi za sve podkriterije točnu mjerljivost a time i ni potvrditi dodijeljeni broj bodova svakom projektu. Također, nije predočena dokumentacija koja potvrđuje da je Povjerenstvo utvrdilo način praćenja korisnika poticaja čiji su projekti započeti u 2007. godini a nastavljeni u 2008. godini, što je bila obaveza Povjerenstva.

U konačnici sklopljen je 21 ugovor za izradu projekta u vrijednosti 1.027.000 KM ili 3,4% više od Programom predviđene vrijednosti i ako se od jednog projekta odustalo. Sklopljeni su ugovori o realizaciji stručnih projekata u septembru, oktobru i novembru. U svim, metodom slučajnog uzorka uzetim ugovorima, utvrđen je rok 10.11.2008. godine do kojeg se izvršio poslao obvezuju da će završiti realizaciju projekta i dostaviti naručiocu poslao dokumentaciju i dokaze o izvršenom poslu kao i detaljno izvješće o utrošku sredstava. Za projekte koji će se djelomično realizirati u 2009. godini za taj dio rok za dostavu dokumentacije je 10.07.2009. godine. Obaveza plaćanja projekata je definirana ugovorom i to 50% nakon potpisivanja ugovora, 40% najkasnije 30 dana prije isteka ugovora i dostavljanja Izvješća i 10% nakon dokaza o završetku posla. Sukladno sklopljenim ugovorima korisnici sredstava su trebali do 10.11.2008. godine dostaviti potrebnu dokumentaciju sukladno ugovoru. Do okončanja revizije samo je jedno izvješće dostavljeno. Od strane Ministarstva nisu predočeni dokazi o poduzetim aktivnostima na realizaciji sklopljenih ugovora, posebno imajući u vidu činjenicu da uplate sredstava nisu izvršene sukladno potpisanim ugovorima, a nije predočena dokumentacija o pomaku rokova definiranih ugovorima. Sve obveze po sklopljenim ugovorima su unesene u Glavnu knjigu riznice a u proračunskoj godini je uplaćeno 384.000 KM.

*Potrebno je da se sukladno zaključenim ugovorima sa korisnicima poticaja izrade Stručnih projekata poduzmu aktivnosti u dijelu dostave izvješća o realizaciji ugovora i dokaze o namjenskom utrošku sredstava prema potpisanim ugovorima posebno za projekte koji su sukladno Programu utroška sredstava trebali biti realizirani u 2008. godini. Također, potrebno je da se osigura način praćenja realizacije projekata posebno onih koji prelaze iz jedne proračunske godine u drugu.*

U okviru **ruralnog razvoja** Ministarstvo je ukupno planiralo utrošiti 6.519.552 KM, a stvarno je utrošeno 6.520.535 KM. Najviše se poticalo u projekte ruralnog razvoja - povećanje konkurentnosti u visini od 2.608.809 KM, zatim diversifikacija ruralnih aktivnosti i poboljšanja kvalitete života u ruralnim područjima gdje su poticani Program dopunske aktivnosti i Program ulaganje u ruralnu infrastrukturu ukupne vrijednosti 1.511.900 KM. U oblasti zaštite ruralnog prostora poticana su također dva programa ukupne vrijednosti 1.300.080 KM dok je u oblast poljoprivrednog zemljišta poticano 1.099.746 KM. Za realizaciju sredstava planiranih za **Podrške ruralnom razvoju** Ministarstvo je formiralo Povjerenstvo za ruralni razvoj, a koje je sačinilo Poslovnik o radu povjerenstva i Kriterije za ocjenu programa i projekata za ruralni razvoj.

Uvidom u predočenu dokumentaciju o realizaciji **Projekta ulaganja u poljoprivredna gazdinstva** utvrđeno je da su Programom predviđena sredstva u visini od 1.000.000 KM realizirana. Uvidom u preuzetu dokumentaciju konstatirano je da je jedan dio podnesenih zahtjeva za poticaj zaprimljen 13.06.2008. godine, a jedan dio 16.06.2008. godine (rok je bio 13.06.2008. godine). Ukupno je 673 podnosioca zahtjeva ispunjavalo propisane uvjete i isti su uzeti u dalje razmatranje. Bodovanje podnesenih zahtjeva izvršeno je temeljem donesenih kriterija a to su: agroekološke zone, vrijednost projekta, pravni status podnosioca zahtjeva i sukladnost sa strategijom poljoprivrede. Prilikom primjene drugog kriterija vrijednost projekta koji

nosi max 40 bodova Povjerenstvo nije vršilo ocjenu opravdanosti iskazane ukupne vrijednosti Projekta nego je prihvatilo navedenu vrijednost u projektu i tako ga bodovalo. Kriterij pravni status podnosioca zahtjeva je uticao na broj bodova ( od 5 do 15). Posljednji kriterij usklađenost sa Strategijom poljoprivrede bodovan od 1-30 bodova, a Povjerenstvo je određivalo broj bodova prema vrsti projekta tj. činjenici da li je Srednjoročnom strategijom taj poticaj predviđen. Međutim nisu prezentirani podkriteriji koji mogu potvrditi način dodjele bodova u rasponu od 1 do 30 bodova. Izvršenim uvidom način bodovanja utvrđeno je da i ako je uloženo mnogo truda oko izrade kriterija, vođenja postupka bodovanja, zbog neprecizno definiranog drugog i četvrtog kriterija, nije moguće potvrditi potpunu pravilnost u dodjeli sredstava.

Provedenom revizijom na bazi uzorka podnesenih zahtjeva za realizaciju **Projekta Ruralna infrastruktura** utvrđeno je da je vršena dodjela sredstava podnosiocima zahtjeva koji nisu dostavili svu traženu dokumentaciju. Ministarstvo je omogućilo naknadno dostavljanje tražene dokumentacije. Tako je uvidom u dokumentaciju, temeljem uzetog uzorka, konstatirano da je Ministarstvo donijelo odluku o dodjeli poticaja u visini od 13.500 KM bez dokaza o stvarnom utrošku sredstava, zatim dokument RegistarSKI list nije ovjeren a dodijeljen je poticaj u visini od 15.000 KM. Naprijed navedeno imalo je za posljedicu stvaranje obveza iz proračuna u ukupnoj vrijednosti od 28.500 KM, bez valjane dokumentacije i ako je ostavljena mogućnost naknadne dostave iste.

Provedenom revizijom podnesenih zahtjeva na bazi uzorka za **Projekt ulaganja u poljoprivredna gazdinstva-poljoprivredno zemljište** utvrđeno je da je nakon izvršenog bodovanja podnesenih zahtjeva, utvrđene vrijednosti boda izvršena dodjela sredstava podnosiocima zahtjeva sukladno utvrđenom broju bodova. I u ovoj vrsti poticaja na teret proračuna donesene su odluke o dodjeli: 5.080 KM bez fakture koja potvrđuje nastali izdatak; 15.000 KM, 23.000 KM i 18.000 KM bez predočenog posjedovnog lista kao i 18.000 KM bez posjedovnog lista i ugovora o korištenju ili ukupno 79.080 KM bez javnim pozivom tražene dokumentacije. Temeljem naprijed navedenog ne može potvrditi da je dio obveza za isplatu Transfera za ruralni razvoj -Podrška područjima sa otežanim uvjetima privređivanja stvoren sukladno Programu niti je raspodjela sredstava izvršena sukladno kriterijima definiranim Naputku iz razloga što nije osigurana relevantna dokumentacija kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama utvrđene visine poticaja. U revidiranom uzorku nije se mogla potvrditi opravdanost isplate u visini od 79.080 KM.

*Potrebno je kod dodjele Poticaja ruralni razvoj dosljedno primjenjivati Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a Programom poticaja poticati samo ono što je ovim Zakonom definirano uz prethodno jasno utvrđene kriterije za visinu poticaja. Također, je potrebno dosljedno primjenjivati Naputak za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji posebno u dijelu isplata poticaja samo temeljem relevantne dokumentacije.*

**Poticaj edukacija, stručnih skupova, seminara, sajмова i rezerve** Programom je planirano 1.200.000 KM a realizirano 1.275.000 KM. Ministarstvo je formiralo Povjerenstvo za edukacije, stručne skupove, simpozijume, seminare i sajmove, organiziranje poljoprivrednika i pomoć stručnom obrazovanju za 2008. godinu. Povjerenstvo je sačinilo Poslovnik o radu povjerenstva i Smjernice i kriterije za ostvarenje novčanih podrški. Navedenim Smjernicama i kriterijima za svaku vrstu poticaja utvrđen je raspon poticaja, broj bodova i način bodovanja i dokumentacija koju podnosilac zahtjeva za poticaj treba dostaviti uz zahtjev. Uvidom u predočenu dokumentaciju vezano za realizaciju ove vrste poticaja utvrđeni su propusti koje se odnose na ne dosljednu primjenu naprijed navedenih Smjernica u dijelu dostavljanja tražene dokumentacije, pravilnog bodovanja itd. Tako je kod dodjele sredstava **Poticaja organiziranja poljoprivrednika** vršena dodjela sredstava poticaja podnosiocu zahtjeva bez dostavljene relevantne dokumentacije i nije izvršeno pravilno bodovanje što je uticalo na utvrđivanje ukupne vrijednosti poticaja. Također u uzetom uzorku poticaja konstatirano je da su Zadružnom savezu FBiH odobrena sredstva u visini od 35.000 KM, a prema Smjernicama moguće je bilo dodijeliti 10.000 KM. Udruženju građana „Bosansko selo“ kod bodovanja broja kooperanata dodijeljeno je 15 –est, a ne 30 bodova što je imalo za posljedicu odobravanje manje 1.500 KM. Dva udruženja nisu dostavila kompletnu dokumentaciju, a dodijeljeno je ukupno 7.000 KM. Također, kod dodjele **Poticaja za edukacije, stručnih skupova i sajмова** utvrđene nepravilnosti se odnose na nekompletnost zahtjeva, ne pravilno vrednovanje podnesenih zahtjeva i dodjelu sredstava i ako nije podneseni zahtjev za poticaj na povjerenstvu razmatran. Iz naprijed navedenog ne može se potvrditi da je dio obveza za isplatu Transfera poticaja za edukacije stručne skupove, simpozijume, seminare stvoren sukladno Programu utroška sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih u Proračunu FBiH za 2008. godinu i Naputkom za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, iz razloga što nije

osigurana relevantna dokumentacija kojom se potvrđuje osnovanost dodjele Odlukama utvrđene visine poticaja. U revidiranom uzorku nije se mogla potvrditi opravdanost isplate u visini od 156.790 KM.

***Potrebno je kod dodjele poticaja edukacija, stručnih skupova, seminara, sajмова i rezerve dosljedno primjenjivati Naputak o ostvarenju novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kao i Smjernice i kriterije za ostvarivanje novčanih podrški za edukacije, stručne skupove, simpozijume, seminare i sajmove, organiziranje poljoprivrednika i pomoć stručnom obrazovanju.***

### **5.5.2 Transfer za šumarstvo**

Transfer za šumarstvo realiziran je u iznosu od 3.055.398 KM. Zakonom o šumama je definiran način prikupljanja prihoda od naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma i ostalih naknada, kao i namjensko trošenje prikupljenih finansijskih sredstava. Ministar je 18.03.2008. godine donio Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele „Transfer novoj organizaciji za upravljanje šumarstvom“. Zakonom o izvršenju proračuna FBiH za 2008. godinu nije bila obveza Ministarstva da sačinjen naprijed navedeni Program dostavi Vladi FBiH na usvajanje. Sa krajnjim korisnicima zaključeni su ugovori u kojima su definirani rokovi realizacije aktivnosti, obveza dostavljanja izvješća o utrošenim sredstvima, nadzor i supervizija realiziranih projekata koju će provesti Federalna uprava za šumarstvo u suradnji sa županijskim upravama za šumarstvo. Prema navedenom Programu dio sredstava u visini od 2.000.000 KM su usmjerena županijskim šumsko-gospodarskim društvima, s tim da do kraja proračunske godine ista nisu doznačena u cijelosti. Zbog znatnog kašnjenja u realiziranju sredstava iz prethodnih godina odnosno dostavi izvješća o utrošku, većina ugovora sa županijskim šumsko-gospodarskim društvima je potpisana u rujnu 2008. godine, prema kojima se društva obvezuju osigurati realizaciju aktivnosti do 30.06.2009. godine.

Ovakav način planiranja i realizacije ovih sredstava što je konstatirano i u prethodnoj godini ima za posljedicu da korisnici sredstava odobrena sredstva ne mogu realizirati u proračunskoj godini u kojoj su odobrena. Uvidom u dokumentaciju vezano za dostavljanje izvješća o utrošku sredstava doznačenih u 2007. godini županijskim šumsko-gospodarskim društvima konstatirano je da do kraja 2008. godine sva šumska društva nisu dostavila navedena izvješća, niti je Ministarstvo nakon dostavljanja u svim slučajevima izvršio nadzor kako je ugovorima definirano. Naprijed navedeno znači da nisu poštivane odredbe potpisanih ugovora sa spomenutim društvima koji su bili obvezni da do 30.06.2008. godine odnosno do 30.11.2008. godine realiziraju doznačena sredstva, podnesu izvješća i osiguraju uvjete za superviziju koju provodi Federalna uprava za šumarstvo u suradnji sa županijskim upravama za šumarstvo. Navodimo da su Šume Tuzlanske županije 19.11.2008. godine dostavile obavijest da su radovi okončani i da se može pristupiti stručnom pregledu, što nije učinjeno, dok su „Unsko-sanske šume“ 09.03.2009. godine dostavile Izvješće o realizaciji svih projekata. Prema naprijed navedenom Programu na poziciji Naučno-istraživački rad i stručne ekspertize predviđena je izrada projekata gdje je i u ovoj godini za njihovu izradu dodijeljeno ukupno 188.067 KM. Sve projekte i ove godine će raditi Šumarski fakultet, a potpisanim ugovorima utvrđen je rok završetka projekata kraj 2009. godine.

Šumarskom fakultetu Sarajevo je za izradu projekata u 2007. godini dodijeljeno 270.000 KM rok za izradu istih je bio 2008. godina. U svim slučajevima nije poštovan rok završetka izrade projekata i dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku sredstava.

***Potrebno je da se poduzmu aktivnosti kako bi se Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele „Transfer novoj organizaciji za upravljanje šumarstvom“ donio u razumnom roku i poduzele aktivnosti na pravovremenoj realizaciji istog, posebno u dijelu doznačavanja sredstava, podnošenju izvješća o utrošku istih i vršenju nadzora, a u cilju efikasnog korištenja sredstava ostvarenih po osnovu naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma i ostalih naknada.***

***Dosljedno primjenjivati potpisane ugovore sa krajnjim korisnicima sredstava u dijelu poštivanja utvrđenih rokova realizacije ugovorenih poslova kao i podnošenja izvješća o namjenskom utrošku sredstava.***

### **5.5.3 Transfer za veterinarstvo**

Transfer za veterinarstvo realiziran je u iznosu od 3.062.950 KM, ili 100% od plana. Sredstva su realizirana temeljem Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele „Transfer za veterinarstvo“, donesenim od strane ministra ovog Ministarstva 06.03.2008. godine. Zakonom o izvršenju proračuna FBiH za 2008. godinu nije bilo predviđeno da Program usvaja Vlada FBiH. Ministarstvo je 06. i 11.11.2008.

godine usvojilo Izmjene i dopune ovog Programa čime je izvršenu realizaciju poticaja prihvatio kao plan. Sredstva su utrošena za: pokriće troškova rada-plaće i komunalne usluge Regionalnih agencija za unos podataka i obilježavanje životinja (373.505 KM), Dijagnostiku bruceloze (1.635.654KM), Monitorinig na ptičju gripu 50.000 KM, Naknade štete za ubijene životinje (893.437KM), Osiguranje dijagnostike za konfirmacijske testove i kravlje ludilo (50.000 KM), Edukacija vlasnika životinja i dodatno obrazovanje doktora veterinara – seminari 52.354 KM. Tijekom revizije predočena su izvješća o izvršenom obilježavanju životinja za čije izdatke su sredstva doznačena u ranijem periodu Regionalnim agencijama, čime je završen Projekt obilježavanja životinja koji je izvršen u periodu 2004. -2008. godina.

Uvidom u dokumentaciju vezano za **Monitoring na ptičju gripu sa Veterinarskim fakultetom u Sarajevo** Zavod za peradarstvo zaključen je ugovor **za monitoring na avijarnu influencu** 03.12.08. godine sa obvezom dostavljanja izvješća o utrošku sredstava i rezultatima ispitivanja, ali nije utvrđeno vrijeme do kada se treba posao završiti, a do kada izvješće Također, Programom je predviđena **Edukacija vlasnika životinja i dodatno obrazovanje doktora veterinara–seminari**, a Veterinarskom fakultetu Sarajevo je odobreno 10.000 KM na ime izrade i štampanja brošure o brucelozi. Sklopljen je ugovor 10.12.2008. godine o načinu realizacije sredstava i obvezom dostavljanja izvješća o utrošku sredstava i rezultatima ispitivanja. Ugovorom nije utvrđeno vrijeme do kada se treba posao završiti i do kada izvješće dostaviti. Obzirom da naprijed navedenim ugovorima nije definiran rok dostavljanja izvješća o utrošku sredstava i rezultatima ispitivanja ne može potvrditi da su kod sklapanja ugovora poduzete adekvatne mjere od strane Ministarstva na osiguranju dokaza o namjenskom utrošku sredstava.

*Potrebno je kod Transfera za veterinu dosljedno primjenjivati potpisane ugovore sa krajnjim korisnicima sredstava i u istim utvrditi rokove realizacije ugovorenih poslova kao i podnošenja izvješća o utrošku sredstava.*

#### **5.5.4 Kapitalni transfer za vodoprivredu**

Proračunom je odobreno 3.500.000 KM, a utrošeno 3.472.264 KM. Ministarstvo je 25.03.2008. godine usvojilo Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava na poziciji „Kapitalni grant za vodoprivredu“ iz Proračuna FBiH za 2008. godinu. Izvršena je raspodjela sredstava i to za: zaštitu voda 1.793.500 KM; zaštitu od štetnog djelovanja voda 1.506.500 KM i sanaciju objekata za zaštitu od poplava koji su u vlasništvu FBiH 200.000 KM. Ministarstvo je sklopilo ugovore o dodjeli sredstava sa „Agencijom za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo i „Agencijom za vodno područje slivova Jadranskog mora“ Mostar. Agencije su pravovremeno dostavile izvješća o realizaciji ugovora o namjenskom prijenosu sredstava iz proračuna FBiH za 2008. godinu. U Izvješćima se ističe problem nedoznačavanja sredstva radi čega se neki procesi javnih nabava nisu okončali. U nekim slučajevima izabrani najpovoljniji ponuđači nisu uvedeni u posao radi nedostatka sredstava, dok je jedan dio poslova obustavljen, što je imalo za posljedicu kašnjenje u realizaciji sklopljenih ugovora sa naprijed navedenim agencijama.

Uvidom u dokumentaciju, vezano za raspodjelu sredstva po osnovu Projekta transfera općinama za vodovod i kanalizaciju u 2007. godini, konstatirano je da su sredstva doznačena 28.12.2007. godine Agencijama za vodna područja, a sa istima i krajnjim korisnicima sredstava zaključeni su ugovori 04.12. i 31.12.2007. godine sa rokom realizacije u 2008. godini. Prema podacima iz Izvješća o utrošku sredstava proračuna za 2007. godinu Agencija za vodna područja, utvrđeno je da sva sredstva ni do 30.01. 2009. godine nisu utrošena npr. općine: Travnik, Vitez, Livno, Prozor-Rama, Ljubuški. Sa nekim općinama sačinjavani su aneksi ugovora kojim su produžavani rokovi završetka započetih poslova.

*Potrebno je da se sa „Agencijom za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo i „Agencijom za vodno područje Jadranskog mora“ Mostar utvrditi način realizacije sklopljenih ugovora u 2008. godini, obzirom da sredstva nisu pravovremeno doznačena.*

*Potrebno je da se nastavi praćenje realizacije projekata po ugovoru sklopljenim sa „Agencijom za vodno područje rijeke Save“ Sarajevo i „Agencijom za vodno područje Jadranskog mora“ Mostar iz 2007. godine, koji nisu okončani u 2008. godini.*

#### **5.6 Razvojni projekti**

Aneksom Proračuna za 2008. godinu utvrđeno je 18. razvojno investicionih projekata u nadležnosti ovog Ministarstva. Međutim, prema podacima Ministarstva Služba za razvoj i upravljanje projektima

raspolaze sa podacima postojanja zapravo samo 10. projekata. Ukupna vrijednost navedenih razvojno investicionih projekata iznosi 175.250.066 KM, od čega 49.225.146 KM iz kredita, 43.257.520 KM Grant i 82.767.400 KM iz proračuna FBiH.

Temeljem provedene revizije i uvida u dokumentaciju konstatirano je da je u 2008. godini izvršeno postavljenje rukovodioca Službe za razvoj i upravljanje projektima i da je Služba u fazi formiranja. Prema izvaji ovlaštene osobe realizacija jednog dijela projekata iz Aneksa vrši se putem dva izdvojena Ureda za implementaciju projekata koji redovito dostavljaju Federalnom ministarstvu financija -Jedinici za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj propisana izvješća o financijskoj implementaciji projekta (obrazac IP). Uredi za implementaciju projekata su:

- Ured za koordinaciju projekata-PCU IFAD vodi: Projekt razvoja stočarstva i ruralnog financiranja IFAD Lo. 562 BA; Projekt razvoja stočarstva i ruralnog financiranja IFADD Lo. 697BA. Ministar je predsjednik Upravnog odbora Ureda za koordinaciju projekata u poljoprivredi.
- PIU šumarstvo i poljoprivrede vodi: Projekt razvoja i očuvanja šuma; Projekt razvoja i očuvanja šuma-dodatno financiranje; projekt poljoprivrede ruralnog razvoja; Projekta male komercijalne poljoprivrede i Projekt pripremljenosti za Avijarnu influencu. Direktor Federalne uprave za šumarstvo je predsjednik Upravnog odbora Jedinice za implementaciju projekata u šumarstvu.

Osim naprijed navedenih Ureda, Sektor za vodoprivredu ovog Ministarstva raspolaze sa podacima o slijedećim projektima: Projekt zaštite kvaliteta voda BiH; Projekt upravljanja slivom Neretve i Trebišnjice; Podrška izradi hidrološkog plana za sliv rijeke Bosne; Program hitnih radova na snabdijevanju vodom i održavanje čistoće. Za Japanski protuvrijednosni fond 2KR nije predočena dokumentacija iz koje se može zaključiti ko u Ministarstvu raspolaze sa podacima o istom.

Tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija iz koje se može zaključiti da su, sukladno članku 44. Zakona o izvršenju proračuna FBiH za 2008. godinu, dostavljana kvartalna izvješća o utrošku sredstava po projektima koji su navedeni u Aneksu proračuna za 2008. godinu, a koji su u nadležnosti ovog Ministarstva. Međutim, ovlaštena osoba Ministarstva je prezentirala dokumentaciju (dopis od 05.03.2009. godine) uz koji je Federalnom ministarstvu financija-Jedinici za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj dostavila ažurirane podatke za programe i projekte koji su u implementaciji. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da su to dijelovi izvješća koje sačinjavaju Uredi za implementaciju projekata i dostavljaju Federalnom ministarstvu financija. Ova izvješća su potpisana od strane ovlaštenih osoba Ureda za implementaciju projekata a ne uposlenika Ministarstva.

Uvidom u predočene preglede o ažuriranim podacima projekata koje vodi Sektor za vodoprivredu Ministarstva utvrđeno je da je za te projekte nadležno Ministarstvo, a da su implementatori Agencije za vode, komunalna poduzeća, Razvojna banka a krajnji dužnik, ako nije donacija, ko otplaćuje kredit. U slučaju EF Projekt –„Upravljanje Neretvom i Trebišnjicom“ resorno ministarstvo je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH za jedan dio dok je za drugi dio ovo Ministarstvo.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, a imajući u vidu da tijekom revizije nije predočena cjelovita dokumentacije ne može se potvrditi da Ministarstvo odnosno Služba za razvoj i upravljanje projektima raspolaze sa potrebnom dokumentacijom, relevantnim informacijama i podacima vezanim za realizaciju projekata za koje je nadležno.

*Potrebno je poduzeti adekvatne mjere na utvrđivanju nadležnosti Ministarstva temeljem relevantne dokumentacije, vezane za implementaciju razvojno-investicionih projekata, kako bi isto sukladno Uredbi o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH, ispunilo svoju ulogu u dijelu koji se odnosi na koordinaciju, praćenje i izvješćivanje o realizaciji projekata, iz oblasti poljoprivrede.*

*Potrebno je izvješćivanje o utrošku sredstava razvojno-investicionih projekata vršiti sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna FBiH, ostalim propisima i aktima donesenim od strane nadležnih institucija.*

## 5.7 Ostali nalazi

Uvidom u predočenu dokumentaciju, a vezano za **nadzor nad namjenskim utroškom sredstava za investicione projekte** u visini do 10.000 KM (dodijeljeni krajem 2007. godine) utvrđeno je da većina korisnika poticaja koji su bili predmet revizije nisu do okončanja revizije dostavili izvješća ili u



pojedinačnim slučajevima doznačena izvješća nisu imala priložene računa kao dokaz o namjenskom utrošku sredstava. U nekim slučajevima dostavljeni su nota računi bez datuma nastanka izdatka, a jedno izvješće koje je predočeno nije protokolorirano. Naprijed navedeno imalo je za posljedicu nedosljednu primjenu donesenih odluka o dodjeli sredstava za investicione projekte koji su odobreni u 2007. godini u visini do 10.000 KM u dijelu osiguranja dokaza o namjenskom utrošku sredstava i poduzimanju mjera za povrat sredstava u slučaju nepravovremenog dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku istih.

***Potrebno je osigurati nadzor o namjenskom utrošku sredstava poticaja za investicione projekte u visini do 10.000 KM, a koji su dodijeljeni krajem 2007. godine.***

Provedenom revizijom realizacije **Poticaja za podizanje staklenika u proračunskoj 2006. godini** utvrđeno je da su sklopljeni ugovori sa: „Company pauk“ d.o.o. iz Domaljevac-Šamac na iznos od 220.000 KM; „Staklenici Čapljina“ d.d. Čapljina na iznos od 49.500 KM i „Vegić Commerce“ d.o.o. Ljubuški na iznos od 200.000 KM. Ugovori su potpisani 24.11.2006. godine, a isplata 50% odobrenih sredstava je izvršena temeljem ispostavljene Odluke o odobravanju sredstava u 2006. godini. Ostatak (drugih 50%) je trebalo isplatiti temeljem naprijed navedenih sklopljenih ugovora nakon završetka svih poslova iz priloženih i odobrenih projekata. Naputkom za ostvarenje novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2006. godini utvrđeno je da se nakon sklapanja ugovora 50% odobrenih sredstava avansira, a ostatak sredstava se isplaćuje nakon što se zapisnički konstatira da su sve obveze i radnje po Projektu i Naputku ispunjene. Tijekom revizije u 2007. godini nije predočena dokumentacija iz koje se moglo zaključiti da su obveze temeljem sklopljenih ugovora realizirane, niti dokazi o poduzetim mjerama Ministarstva u cilju dosljedne primjene sklopljenih ugovora ( ukupne vrijednosti od 234.750 KM) sukladno Zakonu i Naputku. Tijekom revizije, realizacije dane preporuke za navedeni poticaj u revizijskom Izvješću za 2006. godinu i izvršenim uvidom u prezentirano Izvješće Odjela za poljoprivredno zemljište (od 12.06.2008. godine) utvrđeno je da je 27.5.2008. godine izvršena kontrola utroška sredstava po ugovorima iz 2006. godine kod korisnika poticaja „Staklenici Čapljina“ d.d. Čapljina i „Vegić Commerce“ d.o.o. Ljubuški, kojim je konstatirano da su korisnici poticaja namjenski utrošili dobivena sredstva i opravdali razloge radi kojih nisu na vrijeme dostavili financijska izvješća o utrošenim sredstvima. Predočen je i dokument Obavijest o završetku radova i zahtjev za uplatu korisnika poticaja „Vegić Commerce“ d.o.o. Ljubuški od 11.12.2006. godine, kojom informiraju ovo Ministarstvo da su ispunili obveze i radnje po projektu i Naputku i da očekuju isplatu preostalih 50% sredstava. Međutim, nije prezentirana dokumentacija kojom se potvrđuje da je naprijed navedena, primljena Obavijest protokolorirana u Ministarstvu i ista nije prezentirana prilikom revizije prethodnih godina (2006. i 2007. godina) kao dokaz da je korisnik poticaja izvršio dio obveza iz potpisanog ugovora. Predočena je informacija Službe za plaćanje koja je upućena Sektoru za poljoprivrednu politiku i međunarodnu suradnju u kojoj se ističe da naprijed navedena Obavijest dostavljena od strane korisnika poticaja nije protokolom zaprimljena i nije nikada ranije bila predočena ovom Sektoru. Također, predočeni su i aneksi ugovora od 06.11.2008. godine sa navedenim korisnicima kojim se mijenja članak 3. osnovnog Ugovora iz 2006. godine u dijelu da se “Ugovoreni rok za izvedbu radova određuje 30 dana od dana uplate drugog dijela sredstava.“ Sekretar Ministarstva je izrazio mišljenje vezano za naprijed navedene anekse s konstatacijom da su sačinjeni sa netolerantnim zakašnjenjem. Od strane ovlaštene osobe došli smo do saznanja da je vršena kontrola namjenskog utroška sredstava kod trećeg korisnika poticaja „Company pauk“ d.o.o. iz Domaljevac-Šamac 220.000 KM i da se očekivalo konačno izvješće koje nije do okončanja revizije predočeno.

**Uzimajući u obzir naprijed navedeno, a imajući u vidu da je programom utroška sredstava i pojedinačno sklopljenim ugovorima sa korisnicima poticaja u 2006. godini utvrđen rok do kada se mora podnijeti izvješće o utrošku sredstava, kao i sankcije koje se moraju poduzeti sukladno ugovoru, ne može se potvrditi da su poduzete adekvatne mjere od strane Ministarstva u cilju dosljedne primjene Programa poticaja Naputka i sklopljenog ugovora u dijelu izvještavanja i nadzora nad namjenskim utroškom sredstava, niti su poduzete adekvatne mjere na realizaciji danih preporuka u prethodnim revizijama radi čega se preporuka ponavlja.**

***Potrebno je ponovo izvršiti uvid u dokumentaciju vezano za zaključivanje ugovora o dodjeli sredstava za poticaj staklenika u proračunskoj 2006. godini, korisnika poticaja koji nisu u utvrđenom roku dostavili izvješća o utrošku sredstava, utvrditi opravdanost zaključivanja aneksa ugovora zaključenih u 2008. godini i sukladno utvrđenom poduzeti adekvatne aktivnosti.***

## **6. KOMENTAR**

U ostavljenom roku Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva se očitovalo dopisom broj 01-14 226-1/09 od 29.06.2009. godine na dostavljeni Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća za 2008. godinu. U navedenom očitovanju Ministarstvo je za jedan dio nalaza dalo obrazloženje i primjedbe i dostavljena je dokumentacija od koje je dio već ranije prezentiran tijekom revizije. Navedena obrazloženja za jedan dio nalaza su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvješća, dok za određeni broj nalaza navedena obrazloženja nisu prihvaćena, obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza u Izvješću. Detaljno pojašnjenje dano je u Komentaru na dostavljeno Očitovanje na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća za 2008. godinu, koji je dostavljen uz konačno Izvješće.

**Direktor Sektora za finansijskureviziju**

**Munib Ovčina, dipl. oec.**

**Vođa tima:**

**Nusreta Hadžimustafić, dipl. oec.**

**Član tima:**

**Nina Šunjić, dipl. oec.**

**Tabela br. 1.**
**Izvršenje proračuna Federalnog poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na dan 31.12.2008. godine**

u KM

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2008.god.	Tekuća pričuva	Zakonska preraspodjela sredstava	Proračun za 2008.g sa zakonskim izmjenama <sup>1</sup> (od 3 do 5)	Smanjenje zakonskog proračuna <sup>2</sup>	Operativni proračun za 2008. god. <sup>3</sup> (od 6 do 7)	Izvršenje Proračuna za 2008.	Proračun za 2007.god.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<b>I</b>	<b>Tekući i izdaci</b>	<b>3.394.056</b>	<b>1.553.322</b>	<b>-379.198</b>	<b>4.568.180</b>	<b>-18.817</b>	<b>4.549.363</b>	<b>4.442.434</b>	<b>2.914.450</b>
1.	Bruto plate zaposlenih	1.400.000	1.088.092	-348.817	2.139.275		2.139.275	2.119.518	1.331.719
2.	Naknade troškova zaposlenih	467.710	355.925	-58.552	765.083		765.083	705.248	489.901
3.	Doprinosi poslodavca	148.193	109.305	-21.829	235.669		235.669	233.698	147.643
4.	Putni troškovi	181.455		-19.500	161.955		161.955	151.728	118.963
5.	Izdaci za energiju	75.980		-18.000	57.980		57.980	53.115	40.618
6.	Izdaci za komunalne usluge	113.760		23.000	136.760	-10.000	126.760	126.580	76.767
7.	Nabavka materijala	69.140			69.140		69.140	68.745	53.192
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	75.000			75.000		75.000	72.849	52.039
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	450.000		18.000	468.000		468.000	460.980	374.200
10.	Izdaci za tekuće održavanje	46.728		6.500	53.228		53.228	53.170	30.855
11.	Osiguranje i bankarske usluge	35.250		-10.000	25.250	-8.817	16.433	16.340	
12.	Ugovorene usluge	330.640		50.000	380.640		380.640	380.463	198.553
<b>II</b>	<b>Tekući transferi (1+2+3)</b>	<b>60.178.449</b>			<b>60.178.449</b>	<b>-14.617.455</b>	<b>45.560.994</b>	<b>59.631.926</b>	<b>47.863.619</b>
1.	Transfer novoj instituciji za upravljanje šumarstvom	3.210.000			3.210.000	-1.302.500	1.907.500	3.056.215	2.979.975
2.	Grantovi pojedincima	4.171			4.171	-1.742	2.429	2.511	
3.	Subvencije javnim poduzećima	<b>56.964.278</b>			<b>56.964.278</b>	<b>-13.313.213</b>	<b>43.651.065</b>	<b>56.573.200</b>	<b>44.883.644</b>
	Podsticaj za poljoprivredu	52.650.000			52.650.000	-12.352.212	40.297.788	52.358.795	41.734.912
	Transfer za veterinarstvo	3.062.978			3.062.978	-401.001	2.661.977	3.060.950	2.598.732
	Transfer prehrambenoj industriji	1.251.300			1.251.300	-560.000	691.300	1.153.455	550.000
<b>III.</b>	<b>Kapitalni grantovi</b>	<b>16.000.000</b>	<b>2.960.000</b>		<b>18.960.000</b>	<b>-12.715.000</b>	<b>6.245.000</b>	<b>15.685.495</b>	<b>4.250.000</b>
1.	Kapitalni grant drugim nivoima vlade	45.000			45.000	-15.000	30.000	0	
2.	Grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama	3.500.000			3.500.000	-2.697.500	802.500	3.472.264	2.150.000
3.	Učešće Vlade FBiH u sufinanciranju projekata Kantona i lok. Zajednica- izgrad. i rekonstr.vodovoda i kanalizacija	12.455.000			12.455.000	-8.652.500	3.802.500	9.253.231	
4..	„Agrokomerc“ d.d. Velika Kladuša		260.000		260.000		260.000	260.000	

<sup>1</sup> Proračun za 2008. godine sa izmjenama koje su propisane Zakonom o izvršavanju proračuna FBiH za 2008. godinu (Odluke Vlade FBiH i Rješenja Federalnog ministarstva financija).

<sup>2</sup> Smanjenje zakonskog proračuna izvršeno od strane Federalnog ministarstva financija.

<sup>3</sup> Ukupno odobreni operativni Proračun, na dan 31.12.2008. godine.

5..	Vodopskrbni sustav Dubravska visoravan		1.700.000		1.700.000	-850.000	850.000	1.700.000	
6..	Vodopskrbni sustav Tomislavgrad		1.000.000		1.000.000	-500.000	500.000	1.000.000	
<b>IV.</b>	<b>Kapitalni izdaci</b>	<b>255.000</b>		<b>-50.000</b>	<b>205.000</b>	<b>-80.000</b>	<b>125.000</b>	<b>53.411</b>	<b>200.902</b>
1.	Nabavka opreme	255.000		-50.000	205.000	-80.000	125.000	53.411	200.902
<b>V</b>	<b>SVEUKUPNO</b>	<b>79.827.505</b>	<b>4.513.322</b>	<b>-429.198</b>	<b>83.911.629</b>	<b>-27.431.272</b>	<b>56.480.357</b>	<b>79.813.266</b>	<b>55.228.971</b>
	<b>Broj zaposlenih</b>		<b>81</b>		<b>81</b>		<b>81</b>	<b>94 zaposlenih i 5 volontera</b>	<b>81</b>